

Sprawozdanie merytoryczne
Muzeum Śląskiego w Katowicach
za okres: 01.01.2017 r. - 31.12.2017 r.

- I. Wystawy stałe - s. 2
- II. Wystawy czasowe w Muzeum Śląskim - s. 3
- III. Publikacje - s. 6
- IV. Działalność naukowa - s. 9
- V. Działalność edukacyjna, wydarzenia kulturalne. Programy edukacyjne organizowane przez Muzeum - s. 15
- VI. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych i grup wykluczonych - s. 23
- VII. Zbiory - s. 26
- VIII. Współpraca z zagranicą - s. 27
- IX. Działalność promocyjna - s. 28
- X. Frekwencja - s. 29
- XI. Sprawozdanie z zadań obejmujących działania inwestycyjne, w tym budowę nowej siedziby Muzeum Śląskiego w Katowicach- s. 30
- XII. Nagrody i wyróżnienia - s. 32

I. Wystawy stałe

1. Galeria sztuki polskiej 1800-1945

Wystawa malarstwa i rzeźby, na której prezentowane są najważniejsze prądy i zjawiska artystyczne obejmujące okres od 1800 do 1945 roku. W jej skład wchodzi zbiory przedwojenne muzeum, z uzupełnieniami kolekcji dokonywanymi od czasu restytucji w 1984 roku. Na wystawie prezentowane są dzieła wybitnych twórców, m.in. Jana Matejki, Jacka Malczewskiego, Aleksandra Gierymskiego czy Stanisława Witkiewicza. Kolekcja ta jest reprezentatywnym przykładem malarstwa polskiego XIX i XX wieku w skali ogólnokrajowej.

2. Galeria sztuki polskiej po 1945 roku

Wystawa, na której prezentowane są najważniejsze prądy i zjawiska artystyczne występujące po roku 1945. Kolekcja wzbogacona została o prace wykonane współcześnie.

3. Galeria plastyki nieprofesjonalnej

Prezentacja zjawiska plastyki nieprofesjonalnej na Górnym Śląsku oparta na pracach najciekawszych twórców z lat 1945–2012, podzielona na trzy warstwy tematyczne – *Pod ziemią – etos pracy*, *Powierzchnia – dzień jak co dzień*, *W stronę nieba – wiara i nadzieja*.

4. Laboratorium przestrzeni teatralnych. Przeszłość w teraźniejszości

Wystawa prezentuje najbardziej znaczące dokonania teatru europejskiego, poczynając od jego antycznych korzeni, aż po poszukiwania sceny współczesnej. Jej kompozycja opiera się na koncentrycznym układzie dwóch następujących po sobie kręgów: w pierwszym makiety i wizualizacje historyczne ukazują przeobrażenia przestrzeni teatralnych, w drugim zaprezentowano przykłady zastosowania historycznych modeli w polskim teatrze.

5. Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów

Wystawa jest opowieścią o Górnym Śląsku od czasów najdawniejszych do roku 1989. Prezentowane na wystawie eksponaty pochodzą ze zbiorów archeologicznych, etnologicznych oraz historycznych, dopełnieniem są obiekty wchodzące w skład kolekcji Działów: Sztuki oraz Plastyki Nieprofesjonalnej. Znaleźiska archeologiczne zgromadzone w wyodrębnionej części wystawy są dokumentami najstarszej historii tego regionu.

6. Galeria śląskiej sztuki sakralnej

Wystawa prezentująca wybitne dzieła sztuki sakralnej od gotyku po renesans i barok. Wpisuje się w program ekspozycji stałych poświęconych historii, kulturze i sztuce Śląska. Wszystkie dawne obiekty kultury i jednocześnie dzieła sztuki pochodzą z terenu Górnego Śląska. Zachowując spójny charakter, ilustrują zagadnienia artystyczne wpisujące się w pojęcie śląskiego sacrum. Budują także obraz duchowości Górnego Śląska i dziedzictwa Kościoła katolickiego na tym terenie.

7. Na tropie Tomka

Wystawa stała inspirowana przygodami Tomka Wilmowskiego, młodego bohatera powieści Alfreda Szklarskiego. *Na tropie Tomka* to nowoczesna przestrzeń edukacyjna dla rodzin z dziećmi, w której odnajdą swoje miejsce zarówno dziadkowie, rodzice, jak i najmłodszy członek rodziny. Narracja wystawy została zaprojektowana tak, żeby łączyć pokolenia we wspólnym odkrywaniu świata za pomocą zmysłów i twórczych wyzwań.

II. Wystawy czasowe w Muzeum Śląskim

A. al. W. Korfantego 3

1. Fotoplastykon 3D z XIX wieku: *Strzelam do waćpanny! czyli karnawałowe obyczaje naszych przodków*, 5.01–15.05.2017.
2. Fotoplastykon 3D z XIX wieku: *Udajmy się do wód*, 18.05–25.10.2017.
3. *Piękno monumentalne. Stanisław Popławski, kontynuacja* 17.12.2016–26.03.2017, kurator: Andrzej Holeczko-Kiehl.

Twórczość rzeźbiarska Stanisława Popławskiego to konfrontacja tradycji i awangardy. Analizując dzieła artysty, świadka zamętu artystycznego początkowych dekad XX wieku, zwiedzający mogli postawić sobie pytania o dzisiejszy stosunek do akademizmu, realizmu i nowoczesności w sztuce.

4. *Piotr Szymon. Fotografia*, 21.01–25.06.2017, kuratorki: Ada Grzelewska, Danuta Kowalik-Dura.

Prezentowana w Muzeum Śląskim wystawa prac Piotra Szymona odsłaniała cztery podstawowe wątki w dorobku artysty, którymi są: pielgrzymi, Romowie, portret oraz eksperyment artystyczny. Takie krąg zainteresowań zdecydował o sposobie prezentacji człowieka, który stanowi centrum konstruowanych przez artystę fotograficznych opowieści. Skupienie się na człowieku, a przede wszystkim świadomość fotograficzna, były głęboko zakorzenione w nurcie czeskiej fotografii. Piotr Szymon pozostawał pod wpływem Instytutu Fotografii Twórczej, który ukończył z wyróżnieniem, a pracę dyplomową przygotował pod opieką znanych i poważanych w środowisku artystycznym profesorów: Jindřicha Štreita i Vladimíra Birgusa.

5. *Między Montmartre'em a Montparnasse'em. Dzieła artystów z ziem polskich, działających w Paryżu w latach 1900–1939, z kolekcji prywatnych*, 23.06–15.10.2017, kurator: Katarzyna Jarmuł-Niemczyk (MŚ), Artur Winiarski.

Wystawa jest przede wszystkim opowieścią o ludziach – luminarzach polskiej kolonii artystycznej, buntownikach i indywidualistach, którzy znaleźli się na przełomie XIX i XX wieku oraz w pierwszej połowie XX wieku w Paryżu. To, co ich połączyło, to siła przyciągania artystycznej stolicy świata, która dawała poczucie wolności twórczej i pozwalała zachować świeże spojrzenie na artystyczną rzeczywistość wyrażaną w różnorodnej stylistyce.

6. *Eurydyka-Pieta*. Indywidualna wystawa prac Brachy L. Ettinger, kuratorka: dr Anna Chromik, koordynator: Łukasz Adamski.

Pierwsza w Polsce indywidualna i przekrojowa wystawa uznanej w świecie artystki, która jest przedstawicielką tzw. drugiego pokolenia, córką ocalałych z Holocaustu polskich Żydów. Uważana jest obecnie za jedną z wiodących postaci Nowego Malarstwa Europejskiego.

7. *Zwrotnica. Początki neoawangardy na Górnym Śląsku*, 3.11.2017–1.04.2018, kuratorki: Ada Grzelewska, Agnieszka Kołodziej-Adamczuk, Joanna Szeligowska-Farquhar.

Wystawa, wpisująca się w obchody stulecia awangardy w Polsce, prezentuje lokalne powojenne środowisko twórcze poprzez pryzmat żywotnych w okresie międzywojnia idei awangardy europejskiej. Na wystawie zostało pokazane Gliwickie Towarzystwo Fotograficzne, osobowość twórcza Konrada Swinarskiego i grupa ST 53, a także zasygnalizowana twórczość artystów po 1958 roku poprzez takie zjawiska jak Antyfotografia i grupa Oneiron.

B. ul. T. Dobrowolskiego 1

1. Galeria jednego dzieła – hol centralny: Dani Karavan, *Reflection / Odbicie / גונלגיפּשפּאַ*, kontynuacja 17.09.2016–17.09.2017, kuratorka: Anda Rottenberg.
2. *Nieznany nikomu. Władysław Grygny, kontynuacja* 21.11.2016–31.01.2017, kuratorka: Sonia Wilk.
3. *Art brut prezentacje. Stanisław Zagajewski*, do 31.01.2017, kuratorka: Sonia Wilk.
4. *Art brut prezentacje. Justyna Matysiak*, 3.02–7.01.2018, kuratorka: Sonia Wilk.
5. *Żywy album przyrody, kontynuacja* 5.11.2016–29.01.2017. Prezentowana w Muzeum Śląskim wystawa autorstwa członków Związku Polskich Fotografów Przyrody Okręgu Śląskiego przenosi nas z szarej miejskiej przestrzeni do magicznego i barwnego świata przyrody.
6. *Kroniki przedmieść. Malarstwo Pawła Wróbla*, 3.02–17.09.2017, kuratorka: Sonia Wilk.

7. Galeria Interim. *Teodor Axentowicz. Rodzina artyści*, 6.02–15.05.2017. Galeria Interim jest miejscem w przestrzeni *Galerii sztuki polskiej 1800–1945*, gdzie prezentujemy cykl miniwystaw czasowych.

8. Galeria Interim. *Pejzaż w malarstwie polskim. Krajobraz romantyczny Jana Nepomucena Głowackiego* (część 1), 12.09–03.12.2017, kuratorka: Katarzyna Jarmuż-Niemczyk.

Od września 2017 roku rozpoczęto nowy cykl, poświęcony różnym rodzajom malarstwa pejzażowego. Cykl otwiera prezentacja obrazu pochodzącego ze zbiorów Zamku Królewskiego na Wawelu: *Widok Wawelu od północnego zachodu* autorstwa Jana Nepomucena Głowackiego. Pokazowi towarzyszy prezentacja multimedialna dotycząca twórczości pejzażowej artysty i jego prekursorskiego podejścia do przedstawiania krajobrazu w epoce romantyzmu.

9. *Vladimír Birgus. Fotografia*, 25.03–3.09.2017, kuratorka: Danuta Kowalik-Dura.

Wystawa prezentowana w Muzeum Śląskim przybliżyła blisko 80 dzieł artysty, będących przeglądem jego twórczości od początkowych projektów z lat 70. do najnowszych, które do tej pory nie były pokazywane szerszej publiczności. Retrospektywny i przekrojowy charakter wystawy pozwalał na prześledzenie drogi artystycznej Birgusa, od zaangażowanej społecznie fotografii dokumentalnej po abstrakcyjne w formie opowieści fotograficzne oraz pokazanie ewolucji samego medium fotografii, jaka nastąpiła w ciągu kilku minionych dekad, czyniąc z niej autonomiczny środek wyrazu sztuk wizualnych.

10. *Nie jestem już psem*, 31.03–10.09.2017, kuratorki: Zofia Czartoryska, Katarzyna Karwańska. Współpraca: Dział Plastyki Nieprofesjonalnej: Sonia Wilk, Katarzyna Kościelny (MŚ).

Wystawa pokazywała twórczość bezkompromisowych outsiderów: postaci kultowych i nieznanych, reprezentujących zarówno środowisko akademickie, jak i samotnych wilków i ludzi undergroundu. Tym, co łączy ich sztukę, jest oddolna kontestacja systemów politycznych i estetycznych, łamanie społecznych tabu, tworzenie w duchu DIY i swoista nonszalancja. Punktem wyjścia były prace artystów krytycznych, działających poza obiegiem instytucjonalnym, prezentowanych na wystawie *Po co wojny są na świecie* w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie wiosną 2016 roku. Jej śląska kontynuacja była spojrzeniem na sztukę protestu i postawę outsidera przez pryzmat ich zakorzenienia w etosie kultury alternatywnej.

11. *Wymiary scenografii*, 19–29.09.2017.

Wystawa prac zakwalifikowanych do Konkursu o Nagrodę Scenograficzną im. Jerzego Moskala. Tegoroczna ekspozycja była pokazywana w dniach 19–29 września 2017 roku w Muzeum Śląskim, kuratorka: Agnieszka Kołodziej-Adamczuk.

12. *Wszystko osiąga się przez nadzieję. Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku*, 21.10.2017–30.04.2018.

Wystawa akcentuje bogatą, 500-letnią tradycję Kościoła reformacyjnego w regionie. Skupienie uwagi na Kościele ewangelicko-augsburskim służy pobudzeniu refleksji nad obecnością ewangelików na Śląsku i przybliża ich tożsamość wyznaniową. Ruch reformacyjny połączył działalność religijną z powszechną edukacją, wpłynął na architekturę sakralną oraz muzykę, spopularyzował też druk. Punktem wyjścia do narracji wystawy jest religia jako duchowe odrodzenie, na którym opierają się inne wątki życia, jak kształtowanie postawy obywatelskiej, kultywowanie tradycji, rozwój języków narodowych, dbałość o edukację, kulturę duchową i materialną. Tematyczne moduły wystawy (*Duchowość, Edukacja, Tradycja, Społeczeństwo i polityka, Kultura*) są zaaranżowane przestrzennie w nawiązaniu do ważnego symbolu protestantyzmu – róży Lutra. Tytuł wystawy pochodzi z wypowiedzi Marcina Lutra: „Wszystko, co się osiąga na tym świecie, osiąga się przez nadzieję”.

13. Mirosław Bałka, „[(:;:?!-...)]”, 11.11.2017–16.09.2018, kuratorka: Anda Rottenberg.

Instalacja site specific przygotowana specjalnie do monumentalnej Galerii jednego dzieła. Uwaga Mirosława Bałki koncentruje się na kondycji ludzkiego organizmu i jego ograniczeniach. Odwołując się do problemu zanieczyszczenia powietrza i specyfiki pokopalnianej przestrzeni (korytarze będące częścią instalacji przywołują na myśl wyrobiska górnicze), artysta mówi o kruchej granicy między życiem i śmiercią.

C. Centrum Scenografii Polskiej

1. *Józef Szajna. Kanon i remix przestrzeni polskiego teatru XX i XXI w., kontynuacja* 19.11.2016–26.02.2017, kuratorem wystawy był syn artysty – Łukasz Szajna: malarz, grafik, performer, kuratorką ze strony Muzeum Śląskiego – Jolanta Niedoba.

Projekt *Kanon i remix przestrzeni polskiego teatru XX i XXI w.* to niekonwencjonalny pomysł na ekspozycję dorobku znamienitych twórców związanych z teatrem. Prezentacja projektów mistrzów – kluczowych ze względu na charakter działalności oraz kolekcję Centrum Scenografii Polskiej – zostanie skonfrontowana ze współczesnymi reinterpretacjami stworzonymi przez zaproszonych artystów młodego pokolenia. Każda wystawa, choć stworzona na tej samej zasadzie, zaskoczy nas indywidualnym sposobem realizacji remiksu – opartym na relacji uczeń – mistrz bądź odrzucającym i negującym dzieła mistrza.

2. Instalacja *Pozdrowienia z Katowic* w ramach projektu *Performatywny magazyn*, 15.07–17.09.2017, kuratorka: Magdalena Czerny-Kehl. Instalacja nawiązywała do panoramy Katowic z czasów rozkwitu miasta przemysłowego.
3. Interwencja artystyczna *Miasto jest nasze*, 8–26.12.2017, kuratorka: Urszula Mikoś. Interwencja artystyczna polegająca na przeniesieniu napisów ulicznych, tzw. tagów, do przestrzeni muzealnej. Celem interwencji była zapowiedź wystawy hip-hopowej planowanej na 2019 rok.

D. ul. T. Dobrowolskiego 1 – budynek łaźni głównej

1. *Zaczęło się od ziarna... Historia roślin uprawnych*, scenariusz i kuratorstwo: Agata Sady, 9.09.2017–1.04.2018.

Wystawa inauguracyjna działalności Muzeum Śląskiego w zrewitalizowanym budynku łaźni głównej ukazuje dzieje człowieka w kontekście towarzyszących mu roślin. Bohaterami ekspozycji zostały rośliny uprawne i użytkowe, które nie tylko zapewniały całym społecznościom pokarm i materiały do produkcji odzieży, lecz też znacząco wpłynęły na zmianę życia. To także opowieści o roślinach zajmujących wyjątkowe miejsce w historii świata: herbacie, która doprowadziła do wielu konfliktów i wojen, czy ziemniaku, który – przywieziony z Ameryki – uratował mieszkańców Europy przed głodem.

Wystawy specjalne. Prezentacje udostępnione podczas Nocy Muzeów

al. W. Korfańskiego 3

1. Prezentacja wybranych obiektów z kolekcji huculskiej Działu Etnologii Muzeum Śląskiego.
2. Ekspozycja archeologiczna. Wystawa będąca jednocześnie grą w uzupełnianie opisów do zabytkowych obiektów.
3. *Przemysł śląski w produkcji zbrojeniowej*.

Budynek CSP

4. Przywołanie spektaklu *Otello* zrealizowanego w 2006 roku w legnickim Teatrze im. H. Modrzejewskiej. Projekcja nagrania spektaklu, a także technicznego zapisu budowania scenografii, połączona z ekspozycją fotografii, kostiumów i wybranych elementów dekoracji.

ul. T. Dobrowolskiego 1

5. *Obrazy – układanki* Františka Šymczysko
6. Prezentacja zabawek z prywatnych kolekcji Adriana Sidły, Mariusza Kmity i Marcina Kozaka.

Poza siedzibą

1. *Świadomość lalki. Teatr form Jadwigi Mydlarskiej-Kowal*, Wrocławski Teatr Lalek, kontynuacja 15.10.2016–15.01.2017.
2. Prezentacja rysunków Pawła Wróbla ze zbiorów Muzeum Śląskiego podczas *Art Naif Festiwal* Katowice 2016 – *Galeria Szyb Wilson*, kontynuacja 10.06–15.08.2016 oraz 9.06–18.08.2017. Coroczna prezentacja zbiorów plastyki nieprofesjonalnej podczas festiwalu organizowanego w Galerii Szyb Wilson.

III. Publikacje

1. *Z dziejów polskiej ilustracji panegirycznej drugiej połowy XVII wieku*. Część 3, Jadwiga Bednarska
Format 230 x 160 mm, 676 stron, oprawa miękka, ilustracje czarno-białe, indeksy ikonograficzno-rzeczowe, spis rycin, album rycin, tekst w języku polskim, streszczenia w językach francuskim i angielskim, rok wydania 2016.
Nakład: 300 egz., ISBN: 978-83-62593-85-9
2. *Kolorowanki. Obrazy z Galerii sztuki polskiej 1800-1945 Muzeum Śląskiego w Katowicach*
Format 216 x 280 mm, 20 stron, oprawa miękka, rok wydania 2016.
Nakład: 2000 egz., ISBN: 978-83-62593-86-6
3. *Dani Karavan. Reflection / Odbicie / אגודת פנאי*, tekst: Anda Rottenberg, Dani Karavan
Format 200 x 260 mm, 40 stron, oprawa miękka, kartonowa, papier powlekany, matowy, ilustracje czarno-białe i kolorowe, płyta DVD, tekst w językach polskim i angielskim, rok wydania 2017.
Nakład: 1000 egz., ISBN: 978-83-62593-76-7
4. *Vladimír Birgus. Fotografia, 1972-2017*, tekst: Danuta Kowalik-Dura (MŚ), Adam Mazur
Format 287 x 240 mm, 204 strony, oprawa twarda, papier powlekany, matowy, ilustracje czarno-białe i kolorowe, tekst w językach polskim i angielskim, rok wydania 2017.
Nakład: 700 egz., ISBN: 978-83-62593-87-3
5. *Jaroszek i duch starej kopalni*, Beata Grochowska (MŚ)
Format 217 x 219 mm, 36 stron, oprawa twarda, papier kredowy, matowy, ilustracje kolorowe, tekst w języku polskim, rok wydania 2017. Nakład: 300 egz., ISBN 978-83-62593-88-0
6. *Paweł Wróbel. Kroniki przedmieść*, Sonia Wilk (MŚ)
Format 246 x 225 mm, 152 strony, oprawa twarda, papier kredowy, matowy, ilustracje kolorowe, tekst w językach polskim i angielskim, rok wydania 2017.
Nakład: 300 egz., ISBN 978-83-62593-84-2
7. *Między Montmartre'em a Montparnasse'em. Dzieła artystów z ziem polskich, działających w Paryżu w latach 1900–1939, z kolekcji prywatnych*, praca zbiorowa, oprac. Katarzyna Jarmuł-Niemczyk (MŚ)
Format 206 x 268 mm, 348 stron, oprawa półtwarda, papier matowy, ilustracje kolorowe, tekst w języku polskim, wstęp oraz streszczenia wybranych artykułów dodatkowo w języku angielskim i francuskim, rok wydania 2017.
Nakład: 300 egz., ISBN 978-83-62593-89-7
8. *Ikony w zbiorach Muzeum Śląskiego w Katowicach*, oprac. Katarzyna Jarmuł-Niemczyk (MŚ)
Format 220 x 270 mm, 308 stron, oprawa twarda, papier powlekany, matowy, ilustracje czarno-białe i kolorowe, tekst w językach polskim i angielskim, rok wydania 2017.
Nakład: 500 egz., ISBN 978-83-62593-80-4.
9. *Zaczęło się od ziarna... Historia roślin uprawnych*, Agata Sady (MŚ)
Format 210 x 268 mm, 240 stron, oprawa półtwarda, zintegrowana, papier powlekany, matowy, ilustracje czarno-białe i kolorowe, tekst w języku polskim, rok wydania 2017.
Nakład: 300 egz., ISBN 978-83-62593-92-7
10. *Wszystko osiąga się przez nadzieję...Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku*, red. naukowa Łukasz Galusek
Format 220 x 270 mm, 252 strony, oprawa półtwarda, papier matowy, ilustracje czarno-białe i kolorowe, tekst w języku polskim, rok wydania 2017.
Nakład: 300 egz., ISBN 978-83-62593-95-8
11. *Zwrotnica. Początki neoawangardy na Górnym Śląsku*, Ada Grzelewska, Agnieszka Kołodziej-Adamczuk, Joanna Szeligowska-Farquhar (MŚ)
Format 201 x 289 mm, 162 strony, oprawa szwajcarska, papier matowy, ilustracje czarno-białe i kolorowe, tekst w językach polskim i angielskim, rok wydania 2017.
Nakład: 300 egz., ISBN 978-83-62593-94-1
12. *Śląskie Prace Etnograficzne*, tom 4, red. Krystyna Pieronkiewicz-Pieczko (MŚ)

Format 164 x 234 mm, 224 strony, oprawa miękka, papier matowy, ilustracje kolorowe i czarno-białe, tekst w języku polskim, streszczenia w języku angielskim i niemieckim, rok wydania 2017.

Nakład: 300 egz., ISSN 0867-2350.

13. *Śląskie Prace Prahistoryczne*, tom 8, praca zbiorowa

Format 164 x 234 mm, 248 stron, oprawa miękka, papier matowy, ilustracje kolorowe i czarno-białe, tekst w języku polskim, streszczenia artykułów w języku angielskim, rok wydania 2017.

Nakład: 300 egz., ISSN 0860-6684.

14. *Z bliska i z oddali. Stroje ludowe na Śląsku*, Barbara Bazieli

Format 220 x 270 mm, 340 stron, oprawa miękka, papier matowy, ilustracje kolorowe i czarno-białe, tekst w języku polskim, streszczenie w językach angielskim i niemieckim, rok wydania 2017.

Nakład: 300 egz., ISBN 978-83-62593-91-0.

15. *Archiwum Powstań Śląskich*, seria I, tom I. Okres pierwszego powstania 1919 roku, P. Parys (MS)

Format 162 x 235 mm, 1108 stron, oprawa miękka, papier matowy, indeks osób, tekst w języku polskim, rok wydania 2017.

Nakład: 200 egz., ISBN 978-83-62593-99-6.

16. *Świadomość lalki. Teatr form Jadwigi Mydlarskiej-Kowal*, Sylwia Ryś (MŚ)

Format 200 x 260 mm, 184 strony, oprawa miękka, papier kredowy, matowy, ilustracje kolorowe i czarno-białe, tekst w języku polskim, wykaz realizacji teatralnych, wykaz nagród, rok wydania 2017.

Nakład: 300 egz., ISBN 978-83-62593-96-5.

17. *Teatralne abecadło. Książeczka edukacyjna. Jadwiga Mydlarska-Kowal*, Sylwia Ryś (MŚ)

Format 200 x 260 mm, 72 strony, oprawa miękka, papier kredowy, matowy, ilustracje kolorowe i czarno-białe, tekst w języku polskim, rok wydania 2017.

Nakład: 300 egz., ISBN 978-83-62593-97-2.

18. *Krystyna Zachwatowicz-Wajda. Scenografie teatralne*, Jadwiga Rożek-Sieraczyńska

Format 220 x 270 mm, 260 stron, oprawa twarda, papier kredowy, matowy, ilustracje kolorowe i czarno-białe, tekst w języku polskim, aneks, indeks nazwisk, rok wydania 2017.

Nakład: 300 egz., ISBN 978-83-62593-90-3.

19. *Mirosław Bałka „[(.;:?!-...)]”*, tekst: Anda Rottenberg

Format 200 x 260 mm, 48 stron, oprawa miękka, papier matowy, ilustracje kolorowe i czarno-białe, tekst w językach polskim i angielskim, płyta DVD, rok wydania 2017.

Nakład: 300 egz. ISBN 978-83-62593-93-4.

20. *Szychta kreatywna*, M. Czerny-Kehl – publikacja podsumowująca dwuletni projekt pn.: *Szychta kreatywna. Społeczne aspekty rewitalizacji*, który Muzeum Śląskie realizowało we współpracy z Norweskim Instytutem Badań Dziedzictwa Kulturowego (wydawnictwo elektroniczne).

Publikacje pracowników wydane poza miejscem pracy

1. A. Sady, M. Krupski, C. Kabala, R. Gliński, J. Wojcieszak, *Double-and triple-depth digging and Anthrosol formation in a medieval and modern-era city (Wrocław, SW Poland). Geoarchaeological research on past horticultural practices*, „Catena” 2017, nr 153, s. 9–20, dostęp on-line <https://authors.elsevier.com/a/1USwu1Dk5ADUs6>.
2. T.J. Chmielewski, A. Sady, T. Goslar, M. Furmanek, J. Juchelka, *Separating the Wheat from the Chaff: Dating Charred Plant Remains Extracted from Daub (With Reference to the 14C Chronology of the Epi-Lengyel Culture in Upper Silesia)*, „Radiocarbon” 2017, Vol. 59, Iss. 1, Cambridge University Press, s. 251–268.
3. P. Dulęba, J. Soida, *Samorowice – celtycka wieś na Bursztynowym Szlaku*, „Archeologia Żywa” 2017, nr 2(64), kwiecień-czerwiec.
4. M. Grześkowiak, M. Furmanek, R. Abłamowicz, E. Dreczko, M. Mozgała, *Izotopy i kości. Perspektywy badań neolitycznych materiałów faunistycznych na Śląsku* [w:] „Śląskie Sprawozdania Archeologiczne”.
5. A. Stronciwilk, *Kuchnia oporu i kosmos kuchenny*, recenzja wystawy *Gastronomki*. Kuratorki: Iwona Demko, Renata Kopyto. Dom Norymberski, Kraków, „artPapier” 2017, nr 8 (320).

6. A. Stronciwilk, *Materia i pustka*, recenzja wystawy *Anish Kapoor*. Kurator: Mario Codognato. Museo d'arte contemporanea Roma, „Opcje” 2017, nr 1.1 (21–22).
7. S. Wilk, *Sztuka naiwna w przestrzeni muzealnej; Sztuka wyobraźni Jeana Louisa Cerisiera*, [w:] *Katalog Art Naif Festiwal 2017*.
8. A. Sady, M. Wistuba, G. Poręba, *The impact of Wallachian settlement on relief and alluvia composition in small valleys of the Carpathian Mts.* (Czech Republic).
9. J. Soida, P. Dulęba, *Pietrowice Wielkie, st. 11, woj. śląskie. Badania w roku 2012*, [w:] *Światowit*, tom X(LI), Warszawa 2016, s. 309–314.
10. P. Rutkiewicz, I. Malik, M. Wistuba, A. Sady, *Charcoal kilns as a source of data on the past iron industry (an example from the River Czarna valley, Central Poland)*, “Environmental & Socio-economic Studies” 2017, No. 5, 3, s. 12-22. Dostęp on-line: <https://www.degruyter.com/view/jj/environ.2017.5.issue-3/environ-2017-0012/environ-2017-0012.xml?format=INT>.
11. A. Grzelewska. *Twórczość fotograficzna Piotra Szymona*, [w]: *Piotr Szymon. Fotografie*, ASP, Katowice 2017.

IV. Działalność naukowa

Dział Archeologii

1. Oznaczenie gatunkowe i anatomiczne zwierzęcych szczątków kostnych z badań wykopaliskowych w Radłowicach na stanowisku 22, woj. dolnośląskie (2015 rok) – zakończone sporządzeniem opracowania naukowego *Analiza archeozoologiczna zwierzęcych szczątków kostnych, ze stanowiska 22 w Radłowicach, st. 22, woj. dolnośląskie, z badań w 2015 roku* – dr M.R. Abłamowicz.
2. Oznaczenie gatunkowe i anatomiczne zwierzęcych szczątków kostnych z badań wykopaliskowych w Toszku (zamek) na stanowisku 2, woj. śląskie (2014 rok) – zakończone sporządzeniem opracowania naukowego *Analiza archeozoologiczna zwierzęcych szczątków kostnych ze stanowiska 2 w Toszku, woj. śląskie, z badań w 2014 roku* – dr M.R. Abłamowicz.
3. Oznaczenie gatunkowe i anatomiczne zwierzęcych szczątków kostnych z badań wykopaliskowych w Krzeczynie Wielkim na stanowisku 4 i 15, woj. dolnośląskie (2016 rok) – zakończone opracowaniem naukowym *Analiza archeozoologiczna zwierzęcych szczątków kostnych z badań wykopaliskowych prowadzonych w 2016 roku w Krzeczynie Wielkim na stanowisku 4 i 15, woj. dolnośląskie* – dr M.R. Abłamowicz.
4. Opracowanie wyrobów kościanych oraz oznaczenie gatunkowe i anatomiczne zwierzęcych szczątków kostnych z badań prowadzonych w 2010 roku na Rynku w Gliwicach, woj. śląskie, przekazanych w depozyt do Muzeum Śląskiego (protokół z dnia 3.11.2014 r.) – dr M.R. Abłamowicz.
5. Opracowanie naukowe *Analiza archeozoologiczna zwierzęcych szczątków kostnych, ze stanowiska 2 w Toszku, woj. śląskie z badań w 2014 roku na podstawie danych z przeprowadzonej analizy archeozoologicznej* – dr M.R. Abłamowicz (zakończono).
6. Oznaczenie gatunkowe i anatomiczne zwierzęcych szczątków kostnych z badań wykopaliskowych prowadzonych w Szymanowicach na stanowisku 7, woj. dolnośląskie (2015-2016 rok) – zakończone opracowaniem naukowym *Analiza archeozoologiczna zwierzęcych szczątków kostnych z badań wykopaliskowych prowadzonych w 2015–2016 roku w Szymanowicach na stanowisku 7, woj. dolnośląskie* – dr M.R. Abłamowicz.
7. Oznaczenie gatunkowe i anatomiczne zwierzęcych szczątków kostnych z badań wykopaliskowych prowadzonych na terenie grodziska Gąszczyk w Mstowie-Podlesiu, woj. śląskie – zakończone opracowaniem naukowym *Analiza archeozoologiczna zwierzęcych szczątków kostnych, na terenie grodziska Gąszczyk – stanowisko nr 4 w Mstowie Podlesiu, woj. śląskie, z badań w 2012 roku* – dr M.R. Abłamowicz.
8. Oznaczenie gatunkowe i anatomiczne zwierzęcych szczątków kostnych z badań wykopaliskowych prowadzonych na stanowisku 5 w Ulesiu, woj. dolnośląskie – zakończone opracowaniem naukowym *Analiza archeozoologiczna zwierzęcych szczątków kostnych, ze stanowiska 5 w Ulesiu, woj. dolnośląskie, z badań w 2015–2016 roku* – dr M.R. Abłamowicz.
9. Oznaczenie gatunkowe i anatomiczne zwierzęcych szczątków kostnych z badań wykopaliskowych prowadzonych na stanowisku 6 w Duninie, woj. dolnośląskie – zakończone opracowaniem naukowym *Analiza archeozoologiczna zwierzęcych szczątków kostnych, ze stanowiska 6 w Duninie, woj. dolnośląskie, z badań w 2016 roku* – dr M.R. Abłamowicz.
10. Analiza antrakologiczna fragmentów spalonego drewna z mielerzy (stanowisko Brusiek, gm. Koszęcin, woj. śląskie) – A. Sady.
12. Analiza antrakologiczna fragmentów spalonego drewna z mielerzy (stanowisko Maleniec, gm. Ruda Maleniecka, woj. świętokrzyskie) – A. Sady.
13. Analiza ksylogiczna dwóch fragmentów drewna ze stanowiska Gliwice Rynek – A. Sady.
14. Analiza typologiczna i technologiczna ceramiki z obiektu 5 ze stanowiska nr 13 w Samborowicach, z badań wykopaliskowych prowadzonych przez J. Soidę w 2014 r. – M. Kurgan-Przybylska.
15. Badania wykopaliskowe na stanowisku nr 13 w Samborowicach – sezon 2017. Prace związane z projektem badawczym *Projekt Celt* – J. Soida.
16. Przygotowanie materiału (obróbka techniczna, segregacja i oznaczenie) do datowań radiowęglowych ze stanowiska nr 13 w miejscowości Samborowice (rozpoczęte) – D. Kofel.

17. Redakcja naukowa tekstów 8 tomu Śląskich Prac Prahistorycznych, korekty, czuwanie nad merytoryczną stroną redakcji, kontakty z autorami, okładka, układ, współpraca z grafikiem, korektorką, Działem Komunikacji Wizualnej i Wydawnictw – M. Kurgan-Przybylska.

Centrum Scenografii Polskiej

1. Projekt *Matka Ziemia* (w ramach Roku Reformacji, obejmujący spotkania i wykłady o historii rodu Niedobów na Zaolziu), wstępne ustalenia tematów wystąpień, współpraca z Działem Komunikacji Wizualnej i Wydawnictw MŚ w przygotowaniu książki pt. *Matka Ziemia*, zbioru archiwalnych reportaży ze Śląska autorstwa Andrzeja Niedoby, planowanie pokazu filmu *A życie toczy się dalej* – J. Niedoba.
2. Prace przygotowawcze do projektu *Pokłosie Reformacji – konflikty religijne i ich oblicze we współczesnej kulturze. Rozmowy i dyskusje*, termin realizacji projektu 27.10.2017–28.01.2018 – J. Niedoba.
3. Opracowanie darowizny Jerzego Moskala – J. Niedoba.
4. Prace nad projektem *Pokłosie Reformacji* – M. Czerny-Kehl.
5. Przygotowania do warsztatów pt. *Nowe narracje w muzeach* – M. Czerny-Kehl.
6. wydarzenia towarzyszące wystawie *Męska rzecz* na Noc Muzeów – M. Kędzierska.
7. Prace nad projektem *Farsy średniowiecznej* oraz konkursem na mansjon – M. Kędzierska. Niedoba.

Dział Etnologii

Jednodniowe badania terenowe:

1. Dokumentacja fotograficzna orszaków Trzech Króli w Katowicach, M. Paul.
2. Zwyczajowość ewangelicka: Śląsk Cieszyński, przemysłowa część Górnego Śląska – Ustroń, Skoczów, Goleszów, Godziszów, Cieszyn, Rybnik, Pszczyna. Wywiady na temat zwyczajowości dorocznej, zwyczajowości rodzinnej, historii rodzinnych, historii rodów – K. Pieronkiewicz-Pieczko.
3. Zwyczajowość ewangelicka, rejony: Śląsk Opolski, górale śląscy – Lubomia, Koniaków, Istebna, Jaworzynka, Jabłonków, Pisek. Przeprowadzenie wywiadów na temat obyczajowości dorocznej i rodzinnej, opracowanie materiałów, K. Pieronkiewicz- Pieczko.
4. Rejestracja fotograficzna agrarnych procesji pieszych w Świbiu, Wiśniczach w gminie Wielowieś w powiecie gliwickim oraz w Szałszy w gminie Zbrosławice w powiecie tarnogórskim. – K. Pieronkiewicz-Pieczko
5. Rejestracja fotograficzna agrarnej procesji pieszej z okazji Dni Krzyżowych – Koniaków Ochodźta do kościoła w Koniakowie, 22.05.2017, K. Pieronkiewicz-Pieczko, M. Paul.
6. Rejestracja fotograficzna agrarnej procesji pieszej z okazji Dni Krzyżowych – Istebna, krzyż na Haratykach do kościoła w Istebnej, K. Pieronkiewicz-Pieczko, M. Paul.
7. Rejestracja fotograficzna zwyczaju smażenia jajecznicy z okazji Zielonych Świątek w społeczności ewangelickiej w Wiśle, 5.06.2017, M. Paul.
8. Rejestracja fotograficzna procesji Bożego Ciała w Katowicach-Bogucicach, 15.06.2017, M. Paul.
9. Rejestracja fotograficzna agrarnej procesji pieszej z okazji Dni Krzyżowych – Jaworzynka, kościół w centrum do krzyża na Krzyżowej, K. Pieronkiewicz-Pieczko, M. Paul.

Inne:

1. Kontynuacja etnograficznych prac badawczych nad społecznością Bogucic, cały zespół.
2. Wywiady (4) kwestionariuszowe – wywiad z emerytowanym górnikiem Henrykiem Schwietzem z Katowic-Bogucic: przeprowadzenie wywiadu, opracowanie materiałów, M. Paul.
3. Etnograficzne badania kwestionariuszowe – zwyczaj obchodów grupy Mikołajów w Łące koło Pszczyny. Przeprowadzenie wywiadów (4), opracowanie materiałów, M. Paul.
4. Prace przy projekcie badawczym *Mapa obrzędowa Górnego Śląska* realizowanym z Regionalnym Instytutem Kultury w Katowicach (w randze partnera strategicznego) – K. Pieronkiewicz-Pieczko (nadzór merytoryczny nad projektem), M. Paul (badacz).
5. Prace merytoryczne, konsultacyjne, badawcze przy projekcie badawczym *Mapa obrzędowa Górnego Śląska* realizowanym z Regionalnym Instytutem Kultury w Katowicach. Opracowanie merytoryczne

kwestionariuszy badawczych do prowadzenia badań terenowych nad wybranymi zwyczajami, opracowywanie dokumentacji z badań w ww. projekcie, sprawdzanie pod względem merytorycznym, weryfikacja wywiadów przeprowadzonych przez badaczy uczestniczących w projekcie, K. Pieronkiewicz-Pieczko, M. Paul.

Inne prace:

1. Kuratorstwo (Moduł *Tradycja*) wystawy *Wszystko osiąga się przez nadzieję* – przywóz obiektów na wystawę, pozyskanie licencji na fotografie wykorzystywane na wystawie, przygotowanie podpisów i tekstów do wystawy, przygotowanie zawartości do multimediiów – pieśni, prezentacje fotografii, filmy, przygotowanie tekstów i ilustracji do informatora, kwerendy do wystawy w muzeach i w zbiorach prywatnych, montaż wystawy, K.Pieronkiewicz- Pieczko.
2. Wyjazdy po obiekty – osoby prywatne i parafie – Golezów, Godziszów-Kozakowice, Skoczów, Ustroń, Istebna, Wisła, Koniaków, Jaworzynka, Rybnik, Gliwice, K. Pieczko.
3. Studiowanie literatury związanej z historią i tradycjami ewangelickimi na Śląsku, materiałów dotyczących historii i życia społeczności luterańskiej na Śląsku Cieszyńskim, literatury o kulturze ludowej, życiu rodzinnym mieszkańców Wisły, Trójwsi, Ustronia, Zabrze, Gliwic, Pszczyny, Opola, literatury na temat wizerunku mężczyzny w tradycji polskiej, roli w życiu społecznym, uczestnictwa w różnych zajęciach, zawodach, organizacjach, na temat mody męskiej i etykiety
4. Przygotowanie i opracowanie wystawy *Odkrywanie Huculszczyzny* ze zbiorów Działu Etnologii, prezentacja ceramiki, tkaniny, snycerki oraz fotografii archiwalnej i współczesnej, cały zespół.
5. Prace przygotowawcze do wystawy *Męska rzecz...* Kwerendy w zbiorach muzeów w Rybniku, Historycznym w Bielsku-Białej, Zamoyskich w Kozłowie, Narodowym w Warszawie, Muzeum w Wilanowie, Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie, Miejskim w Żywcu, Miejskim w Zabrzu, Muzeum w Tarnowskich Górach, Górnośląskim w Bytomiu, Okręgowym w Koninie, Etnograficznym w Toruniu, Narodowym w Krakowie, Historii Fotografii w Krakowie, Historii Krakowa oraz w kolekcjach prywatnych. Przygotowanie scenariusza, spisów obiektów. Przygotowanie i złożenie materiałów do katalogu wystawy *Męska rzecz. Od patriarchy do hipstera...* Wszystkie prace: K. Pieronkiewicz-Pieczko, M. Paul
6. Współpraca z Zespołem Zadaniowym ds. Roku Reformacji, J. Kryszka.
7. Udział w pracach jury XXX Wojewódzkiego Przeglądu Dziecięcych Zespołów Folklorystycznych w Wiśle, 17–18.06.2017, K. Pieronkiewicz-Pieczko.
8. Udział w pracach Jury 50 Przeglądu Wiejskich Zespołów Artystycznych w Brennej – K. Pieronkiewicz-Pieczko.
9. Udział w jury konkursu Legendy Jury organizowanego przez ROK w Częstochowie oraz Urząd Gminy Kłomnice w ramach Jura ROK Festiwalu, 25.06.2017, J. Kryszka.
10. Redakcja naukowa tekstów IV tomu *Śląskich Prac Etnograficznych*, korekty, czuwanie nad merytoryczną stroną redakcji, doбором fotografii, kontakty z autorami, okładka, układ, współpraca z grafikiem, korektorką, Działem Komunikacji Wizualnej i Wydawnictw, K. Pieronkiewicz-Pieczko.
11. Konsultacje merytoryczne dla instruktorów i kierowników wiejskich zespołów artystycznych – zespołów obrzędowych, grup śpiewaczych z akompaniamentem i *a capella* z zakresu wykorzystywanego repertuaru, prezentacji scenicznych, treści etnograficznych w prezentowanych widowiskach, poprawności stroju ludowego itp., K. Pieronkiewicz-Pieczko.

Dział Plastyki Nieprofesjonalnej

1. Badania dotyczące osoby i twórczości Edmunda Monsiela (Woźuczyn, Tomaszów Lubelski, Zamość), 27–29.04.2017, S. Wilk.
2. *O Rudzkiej Jesieni – refleksje jurora*, tekst w katalogu wystawy *50. Rudzka Jesień* (red. E. Pieczka), Muzeum Miejskie im. M. Chroboka w Rudzie Śląskiej, S. Wilk.

3. Referat *Wspomnienie o Aleksandrze Jackowskim*, udział czynny w konferencji *Pomiędzy religią a seksualnością* organizowanej przez Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie w dniach 30.11–2.12.2017, S. Wilk.

Dział Edukacji

1. Przeprowadzenie i opracowanie 10 wywiadów z następującymi osobami: Marek Sapiński, Jan Szlachta, Jerzy Cypriński, Ryszard Pawłowski, Józef Kuczborski, Andrzej Grochowski, Jan Cisek, Jacek Ostachowski, Wiesław Chlewicki, Jan Sęk w ramach projektu: *Historii mówiona kopalni Katowice* (A. Dawidko).
2. Realizacja filmu dokumentalnego *Pracownicy kopalni Katowice. Historie opowiedziane*. Premiera filmu miała miejsce podczas Industriady 2017.

Biblioteka

Biblioteka Muzeum Śląskiego w Katowicach – współczesna biblioteka muzealna w nowoczesnej instytucji kultury (Justyna Długosz) – referat wygłoszony podczas XI Bałtyckiej Konferencji *Zarządzanie i Organizacja Bibliotek*, Gdańsk, 11–12.05.2017.

Dział Fotografii

1. Opracowanie spuścizny Rozalii Jury, A. Grzelewska, D. Szczech.
2. Dokumentowanie rozwoju i transformacji środowiska twórczej fotografii, cały zespół.
3. Analiza autorskich kolekcji i spuścizny w zbiorach MŚ, cały zespół.
4. Analiza negatywów autorstwa Jerzego Lewczyńskiego (zadania wspólne).

Wykłady pracowników wygłoszone na konferencjach poza Muzeum

Dział Archeologii

1. Konferencja *Funeralia Lednickie; Stary materiał – nowe spojrzenie*, Dziekanowice, 10–11.05.2017, wystąpienie: A. Sady, *Archeobotanika. Szczątki roślinne i ich potencjał interpretacyjny*.
2. Konferencja *XX Śląskie Sympozjum Archeologiczne*, Wrocław, 24–27.05.2017:
  - wystąpienie: A. Wiśniewski, Z. Jary, L. Lisá, M. Chłoń, M. Kasprzak, B. Kufel-Diakowska, M. Furmanek, G. Skrzypek, G. Adamiec, P. Moska, A. Přichystal, A. Sady, L. Petr, *Kompleks stanowisk z późnego paleolitu i wczesnego mezolitu w rejonie Sowina, pow. nyski, w świetle ostatnich badań*,
  - wystąpienie: M. Furmanek, M. Mackiewicz, B. Myślecki, P. Wroniecki, M. Ehlert, M. Krupski, M.R. Abłamowicz, A. Sady, A. Hałuszko, D. Kofel, J. Krupa, M. Cendrowska, M. Kopec, *Wczesnobrzozowe założenie z rowami w Pietrowicach Wielkich, woj. śląskie, w świetle ostatnich badań*,
  - wystąpienie: M. Furmanek, M. Mackiewicz, B. Myślecki, P. Wroniecki, M. Ehlert, M. Grześkowiak, M. Krupski, M.R. Abłamowicz, A. Sady, A. Hałuszko, D. Kofel, J. Krupa, M. Cendrowska, M. Kopec, E. Dreczko, M. Mozgała-Swacha, A. Gawron, *Powrót do Radłowic. Wstępne wyniki badań nieinwazyjnych i wykopaliskowych prowadzonych w latach 2014–2016*,
  - wystąpienie: P. Dulęba, J. Soida, *Pięć sezonów badań nad osadnictwem kultury lateńskiej w mikroregionie dorzecza Psiny i Troi*.
3. Międzynarodowa konferencja *Okres lateński w środkowej Europie. Celtowie*, Plumlov (Republika Czeska), 16–19.05.2017, wystąpienie: P. Dulęba, J. Soida, *Działalność rzemieślnicza celtyckich mieszkańców Górnego Śląska na przykładzie wyników badań osady w Samborowicach*.
4. Konferencja poświęcona prof. J. Szydlowskiemu w 20 rocznicę śmierci, Katowice, 21.09.2017, wystąpienie: B. Badura (Muzeum Górnośląskie w Bytomiu), M. Kurgan-Przybylska (Muzeum Śląskie w Katowicach), R. Abłamowicz (Muzeum Śląskie w Katowicach), *Prof. dr hab. Jerzy Szydlowski – muzealnik*.
5. Konferencja *Ziemie polskie i ich sąsiedzi w czasach pól popielnicowych*, Wrocław, 20–22 września 2017, wystąpienie: A. Sady, D. Kofel, *Rola kręgu kultur pól popielnicowych w rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich*.

6. Konferencja: *23rd Annual Conference of the European Association of Archaeologists*, Maastricht, 30.08–3.09.2017:
  - wystąpienie: J. Baron, A. Garbacz-Klempka, A. Hałaszkó, D. Łaciak, B. Miazga, K. Nowak, A. Sady, T. Stolarczyk, D. Sych, *Unwanted graves: a discussion on research perspectives of the 'Lusatian' urnfields in Poland*.
  - wystąpienie: D. Kofel, *Climate change or a new "god"? The results of archaeobotanical analyses from the Early Bronze Age sites in Poland*.

Dział Etnologii

1. K. Pieronkiewicz-Pieczko, wykład *O tajemnicach stroju ludowego*, 14.01.2017, Muzeum Miejskie w Tychach,
2. K. Pieronkiewicz-Pieczko, udział w panelu dyskusyjnym w forum *Szycha Bogucicka Miejsca pamięci – miejsca tożsamości. Rewitalizacja przestrzeni o znaczeniu historycznym* – 31.03.2017.
3. K. Pieronkiewicz-Pieczko, referat: *O dorocznym świętowaniu w ewangelickich rodzinach Górnego Śląska* z prezentacją multimedialną na konferencji *Religijność i codzienność w środowisku ewangelickim w Górnośląskim Parku Etnograficznym* w Chorzowie, 16.11.2017.
4. M. Paul, wykład z prezentacją multimedialną dla słuchaczy Uniwersytetu Ekonomicznego III Wieku na temat tradycji i zwyczajów Świąt Wielkanocnych, 6.04.2017.
5. K. Pieronkiewicz-Pieczko, udział w debacie *Mapa obrzędowa Górnego Śląska – perspektywa badaczy i realizatorów* org. w ramach Festiwalu Otwarcia nowej siedziby Regionalnego Instytutu Kultury w Katowicach (RIK) – 13.11.2017.

Dział Edukacji

1. A. Stronciwilk, wykład dotyczący malarstwa impresjonistycznego w ramach *Dni Impresjonizmu* w Technicznych Zakładach Naukowych w Dąbrowie Górniczej, 4.04.2017.
2. M. Iwanowska, wykład z warsztatami podczas seminarium dla nauczycieli RODN w Katowicach *Przemiany portretu w malarstwie polskim XIX wieku*, 22.04.2017.
3. B. Grochowska: *Poznanie przez doświadczanie. Edukacja z Muzeum Śląskim w Katowicach*. Szkolenie dla nauczycieli języka polskiego, historii i edukacji wczesnoszkolnej, Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Wodzisławiu Śląskim, 24.10.2017.

Dział Plastyki Nieprofesjonalnej

1. *Jestem czajką, ptak wodny. Zwierzęta, Śląsk i Zagłada w twórczości Izabeli Czajki-Stachowicz*, prowadzenie: S. Wilk, wykład: dr hab. M. Tomczok, 13.06.2017.
2. Referat *Wspomnienie o Aleksandrze Jackowskim*, udział czynny w konferencji *Pomiędzy religią a seksualnością* organizowanej przez Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie w dniach 30.11–2.12.2017, S. Wilk.

Sesje, konferencje, seminaria zorganizowane na terenie Muzeum

1. *Szycha kreatywna*, 30–31.03.2017 – to wielowymiarowy projekt, w którym temat rewitalizacji poruszamy w kilku różnych, ale przenikających się ujęciach: architektonicznym, inwestycyjnym i społecznym. Ten ostatni wymiar wiąże się z najważniejszą dla Muzeum Śląskiego motywacją – dążeniem do odnowy więzi międzyludzkich i poczucia przynależności do wspólnoty. Proces rewitalizacji wpływa na strukturę urbanistyczną miasta, społeczność lokalną i środowisko. W sposób kompleksowy oddziałuje na bliższe i dalsze otoczenie, dlatego tak istotne jest to, aby w procesie konsultacji i projektowania zmian uczestniczyli przedstawiciele różnych grup interesariuszy, w tym przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, instytucji kultury, organizacji pozarządowych i przede wszystkim mieszkańców. W trakcie *Forum* poruszono nowe kwestie związane ze współpracą międzysektorową, rozmawiano o znaczeniu adaptacji obiektów zabytkowych i odnowie przestrzeni o wartości historycznej. Poruszono również kwestie związane z kompleksowym planowaniem przestrzennym, które ingeruje w tkankę miasta i relacje społeczne. W ramach tej części projektu uczestników zaproszono

do udziału w spotkaniach zorganizowanych również poza siedzibą Muzeum Śląskiego, gdzie rozmawiano o znaczeniu obszarów industrialnych dla rozwoju społeczności lokalnej. Naszym celem jest stworzenie przestrzeni do rozmowy i wymiany doświadczeń, dlatego do uczestnictwa w *Forum* zaprosiliśmy wszystkich, dla których ważne jest dziedzictwo regionu i relacje łączące jego mieszkańców.

2. *Bezpieczeństwo w instytucjach kultury*, 23.03.2017, 23.11.2017 – seminarium dotyczyło aspektów planowania bezpieczeństwa zbiorów, ochrony przy tworzeniu projektu wystawienniczego, bezpieczeństwa muzeum w kontekście ochrony zabytków zgromadzonych w budynkach. W konferencji wzięło udział 344 przedstawicieli instytucji kultury z całego kraju.

V. Działalność edukacyjna, wydarzenia kulturalne. Programy edukacyjne organizowane przez Muzeum

2. Działalność edukacyjna (ze szczególnym uwzględnieniem współpracy z Forum Edukatorów Muzealnych, działań na rzecz osób niepełnosprawnych i grup wykluczonych); wydarzenia kulturalne

Zajęcia dla grup zorganizowanych:

- lekcje i warsztaty – 741
- *Ferie z rzeźbą*. Warsztaty na wystawie *Piękno monumentalne. Stanisław Popławski* – 10
- Lato w Muzeum Śląskim:
  - warsztaty *Portret, autoportret, odbicie* – 38
  - aktywne zwiedzanie przestrzeni edukacyjnej *Na tropie Tomka* – 24

Razem: 813

- zajęcia dla studentów – 4
- *Byzuch u Ferdynanda*. Orowadzania po terenie dawnej kopalni Katowice (wcześniej Ferdynand), historia Muzeum Śląskiego i miejsca, w którym się obecnie znajduje

Liczba uczestników zajęć dla grup zorganizowanych: 14 253. Zajęcia były realizowane w 34 tematach ze stałej oferty Muzeum Śląskiego.

Analogiczny, poprzedni okres sprawozdawczy:

- lekcje i warsztaty muzealne – 553
- warsztaty akcji letniej *Zagadki starej kopalni* – 54
- zajęcia dla studentów – 5
- warsztaty dla seniorów – 1

Liczba uczestników zajęć dla grup zorganizowanych: około 10 910. Zajęcia były realizowane w 30 tematach ze stałej oferty Muzeum Śląskiego.

Programy edukacyjne organizowane przez muzeum

Cykle edukacyjne dla dzieci i rodzin:

1. *Bajtle godajom w muzeum*

Sobotnie warsztaty rodzinne dla dzieci w wieku 6–9 lat z opiekunami. Prowadzenie: G. Chudy

- *Rajzowanie*
- *Ślonskie bojki i straszki*
- *Historia zbójnika Pistulki*
- *Po Śląsku w kuchni*
- *Sztuka łoblykania sie*
- *Bajtle rajzujom*

2. *Muzeum z każdej strony*

Sobotnie warsztaty dla dzieci w wieku 6–12 lat z opiekunami. Prowadzenie: M. Iwanowska, M. Czernik-Czublun

- *Ubierzmy się oryginalnie i kolorowo...*
- *Czytać czy nie?*
- *Współczesne obrazy*
- *Od projektu do przedstawienia*
- *Portret*
- *Pejzaż miasta*

3. *Muzeum dla malucha*

Sobotnie warsztaty dla dzieci w wieku 4–6 lat z opiekunami. Prowadzenie: B. Grochowska, M. Iwanowska

- *Kolorowy Śląsk*. Spotkanie inspirowane wystawą *Kroniki przedmieść. Malarstwo Pawła Wróbla*
- *Pastelowa rodzina*
- *Kolory i kolorystyki*

– *Do czego służą rośliny?*

– *Masajowie*

– *Cubeo*

– *Aborygeni*

4. *Przyłądek Poszukiwaczy Przygód*

Sobotnie warsztaty dla dzieci w wieku 6–12 lat z opiekunami. Prowadzenie: A. Dawidko

– *Dyżansem, parowcem, samolotem... Podróżowanie wczoraj i dziś*

– *Nieznany Południowy Ląd. O odkrywaniu Australii.*

5. *Portret, autoportret, odbicie.* Warsztaty dla rodzin z dziećmi, 5.07 i 19.07; 9.08. i 23.08 (4 warsztaty w ramach akcji letniej).

Jednorazowe wydarzenia dla dzieci i rodzin:

1. *Na tropie Tomka z przygodą dla rodzin*

– Zwiedzanie w teatralizowanej formie przestrzeni *Na tropie Tomka* w wykonaniu grupy teatralnej *Lufcik na Korbkę*, 15.07 (2 spektakle),

– Zwiedzanie w teatralizowanej formie przestrzeni *Na tropie Tomka* w wykonaniu grupy teatralnej *Lufcik na Korbkę*, 5.08 (2 spektakle).

2. Wydarzenia towarzyszące instalacji *Pozdrowienia z Katowic:*

– *Teraz budując, zacznę od dymu z komina.* Warsztaty dla dzieci w wieku 5–8 lat, prowadzenie N. Rowińska, J. Major, 15.07,

– *Eko-twory.* Warsztaty edukacyjne dla rodzin z dziećmi. 2.09. Prowadzenie: M. Nosal.

3. Wydarzenia towarzyszące wystawie *Między Montmartre’em a Montparnasse’em:*

– *Martwe natury nad Sekwaną,* Warsztaty plastyczne dla dzieci w wieku 6–9 lat, prowadzenie M. Czernik-Czublun, 22.07,

– *Martwe natury nad Sekwaną,* Warsztaty plastyczne dla dzieci w wieku 6–9 lat, prowadzenie M. Czernik-Czublun, 19.08.

4. Spektakl *Są dzieci wełniane, są dzieci skórzane*

Organizator projektu: Dom Pamięci Żydów Górnośląskich, oddział Muzeum w Gliwicach. Partnerzy: Teatr Miejski w Gliwicach, Muzeum Śląskie, Stowarzyszenie GTW, 8.10.

5. Spektakle pantomimy *W podróży z Tomkiem*, trzy przedstawienia. Wykonawcy: J. Kot, M. Walkosz, 22.10.

6. *Przy rodzinnym stole.* Warsztaty dla dzieci w ramach Metropolitalnego Święta Rodziny, 30.05.

7. Warsztaty muzyczne *Instrumenty świata.* Prowadzenie: T. Drozdek

Spotkanie muzyczne łączące elementy koncertu i pokazu instrumentów etnicznych z aktywnym uczestnictwem dzieci w zabawie dźwiękami, 25.11.

8. *Zapachniało piernikami...* Warsztaty rodzinne. Prowadzenie: M. Goetz

Wydarzenie towarzyszące wystawie *Wszystko osiąga się przez nadzieję. Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku*, 19.12.

9. Zajęcia edukacyjne CSP z cyklu:

W teatrze Szekspira, Źródła teatru europejskiego, ABC teatru – prowadzenie M. Kędzierska.

Dla młodzieży i dorosłych, spotkania cykliczne:

1. *Znani i zapomniani.* Prowadzenie: A. Stronciwilk

– *Ojciec i syn – Jacek i Rafał Malczewscy*

– *Wcześni ekspresjoniści – Witold Wojtkiewicz i Konrad Krzyżanowski*

– *Mistrzynie portretu w Paryżu – Olga Boznańska i Mela Muter*

– *Wielbiciel krajobrazu: Jan Stanisławski i Ferdynand Ruszczyc*

2. *Kopia mistrza,* warsztaty plastyczne dla dorosłych, 10 warsztatów, prowadzenie: M. Iwanowska.

3. *Sztuka na żywo* w Muzeum Śląskim. Cykl realizowany we współpracy z ASP w Katowicach,

– *Pracownia malarstwa jako obszar współpracy.* Prezentacja pracowni malarstwa prowadzonej przez prof. Z. Blukacza i dra Sz. Kobylarza,

- *Czy nadal istnieje relacja mistrz – uczeń?* Prezentacja pracowni malarskiej prof. J. Rykały,
- *Technika litografii na przykładzie prac prof. J. Budki i studentów pracowni druku płaskiego,*
- *Aspekt przygodowy we współczesnych działaniach artystycznych.* Prezentacja pracowni prof. A. Tobisa, prowadzenie: prof. A. Tobis, B. Buczek,
- *Sztuka w drodze: instalacje i szkice w podróży.* Spotkanie z prof. S. Brzoską,
- *O akwafortach, śląskiej tożsamości i pracowni metalu* – warsztaty graficzne, spotkanie z prof. J. Szmatlochem.
- 4. Cykl *Akademia wideo-artu*
  - *Warsztat Formy Filmowej – narodziny polskiego wideo-artu.* Spotkanie z Józefem Robakowskim,
  - *Wideo-performans lat 80. I 90. XX wieku.* Wykład J. Robakowskiego,
  - *No man's land. Sztuka wideo artystek.* Wykład dr M. Kuźmicz,
  - *Art must be beautiful... Wideo – medium sztuki krytycznej.* Wykład dr M. Kuźmicz,
  - *Wideo nomadyczne.* Prowadzenie: prof. dr hab. R.W. Kluszczyński,
  - *Wideo interaktywne.* Prowadzenie: prof. dr hab. R.W. Kluszczyński.
- 5. Cykl *Spotkania z archeologią*
  - *Kiedy na Śląsku mówiono po celtycku.* Wykład dr. Piotra Dulęby,
  - *Maszkowice – prehistoryczna forteca sprzed ponad trzech i pół tysiąca lat.* Prowadzenie: dr hab. M.S. Przybyła, Instytut Archeologii UJ,
  - *Badania antropologiczne pochówków zbiorowych na przestrzeni dziejów.* Wykład dr hab. A. Szczepanek, Instytut Archeologii PAN, Kraków,
  - *Życie codzienne łowców mamutów w czasie ostatniego zlodowacenia.* Prowadzenie: dr hab. P. Wojtał, Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN,
  - *Archeobotanika – blaski i cienie, prowadzenie:* dr J. Abramów, Pracownia ARCHBOT.
- 6. *Sztuka czytania* – cykl spotkań autorskich w Bibliotece Muzeum Śląskiego w Katowicach. Autor cyklu – J. Długosz.
  - *Po drugiej stronie kamery – pomiędzy filmem artystycznym a dokumentem.* Promocja katalogu wystawy Daniego Karavana, *Reflection / Odbicie / αρεσθησιμων* wraz z prezentacją filmu towarzyszącego, ilustrującego powstawanie instalacji, 7.03,
  - promocja albumu *Paweł Wróbel. Kroniki przedmieść*, 23.05,
  - promocja albumu *Piotr Szymon. Fotografie*, opublikowanego przez Akademię Sztuk Pięknych w Katowicach, 26.09.
- 7. Kino Kuźnia
  - 15.07, *Polowanie na króliki*, 2002, reż. Philip Noyce,
  - 29.07, *Między słowami*, 2003, reż. Sofia Coppola,
  - 12.08, *Truposz*, 1995, reż. Jim Jarmusch,
  - 26.08, *W objęciach węża*, 2015, reż. Ciro Guerra.
- 8. Letnie plenery malarskie, prowadzenie M. Iwanowska, 29.07; 12 i 26.03 (3 spotkania)
- 9. *Artyści z Katowic/Artyści stąd*
  - Jerzy Duda Gracz. Prowadzenie: M. Czernik-Czublun,
  - Andrzej Urbanowicz. Prowadzenie: A. Stronciwilk.
- 10. *Sztuka świata*
  - *Bogowie i ludzie w sztuce „Czarnej Afryki”.* Prowadzenie: dr A. Kluczevska-Wójcik,
  - *Sztuka religijna w Indiach.* Prowadzenie: dr A. Staszczuk,
  - *Europejczycy w obliczu nowych kultur, fauny i flory Ameryki Południowej.* Prowadzenie: prowadzenie: dr E. Kubiak.
- 10. *W pracowni z mistrzem.* Warsztaty plastyczne dla dorosłych i młodzieży (3 warsztaty)
  - Linoryt – prowadzenie J. Nowak, 11.10, 8.11,
  - Akwarela – prowadzenie G. Chudy, 13.12.
- 11. *Egzotyczne imaginarium.* Prowadzenie: dr A. Pisarek
  - *Obrazy obcych w kulturze popularnej,*
  - *Indianie Ameryki Południowej: od dobrych dzikich do Cannibal Holocaust.*

12. *Sztuka rozumienia sztuki* – oprowadzanie po Galerii Sztuki Polskiej po 1945 roku.

W ramach projektu *Sztuka rozumienia sztuki* we współpracy z Teatrem Śląskim – promocja specjalna dla osób, które posiadały bilet ze spektaklu *Sztuka*. Prowadzenie: A. Stronciwilk, M. Iwanowska, M. Czernik-Czublun.

13. *Akademia architektury. Spotkanie dla młodzieży*. Prowadzenie: S. Łysek i B. Pochopień.

14. Wykłady *Świat ciszy. Sztuka artystów Głuchych*. Prowadzenie: M. Justycki. Wykłady w prowadzone polskim języku migowym z tłumaczeniem na język foniczny (3 wykłady).

Dla seniorów:

Teatr konesera. Fredro. Mistrz polskiej komedii.

Projekcje archiwalnych spektakli teatralnych połączone z prelekcją i dyskusją.

1. *Zręczność i przekora*, reż. Andrzej Łapicki,

2. *Damy i huzary*, reż. Olga Lipińska,

3. *Pan Jowialski*, reż. Olga Lipińska.

Wydarzenie towarzyszące wystawom:

1. *Żywy album przyrody*

– pokaz diaporam, projekcja przezroczy ze zsynchronizowanym z nimi dźwiękiem. Przygotowanie: Okręg Śląskiego Związku Polskich Fotografów Przyrody.

2. *Kanon i remix przestrzeni teatru polskiego XX i XXI w. Józef Szajna*

– projekcja filmu Henryka Jantosa *Człowiek zaniedbuje siebie*. Po emisji kuratorskie oprowadzanie po wystawie (J. Niedoba),

– finisaż wystawy, spotkanie z kuratorem wystawy Łukaszem Szajną.

3. *Piękno monumentalne. Stanisław Popławski*

– oprowadzania kuratorskie: A. Holeczko-Kiehl (3 spotkania),

– spotkanie z Marianem Koniecznym, Józefem Markiem oraz Tadeuszem Szpunarem, krakowskimi rzeźbiarzami, uczniami Stanisława Popławskiego,

– wykład Marii Hussakowskiej-Szyszko *O rzeźbie najnowszej*.

4. Dani Karavan, *Reflection / Odbicie / אפליקציה*

– wykład *Ja w lustrze – postrzeganie siebie i swojego ciała*. Prowadzenie: dr hab. A. Brytek-Matera,

– promocja katalogu Daniego Karavana,

– wykład *Lustra, podwojenia, odbicia. Od Jana van Eycka do Yaoi Kusamy*. Prowadzenie: A. Stronciwilk.

5. *Vladimír Birgus. Fotografia*

– warsztaty fotograficzne. Prowadzenie: K. Hołda.

6. Prelekcja na wystawie i warsztaty fotograficzne *Lustrzane odbicie*, 12.09

– prelekcja dla osób niesłyszących i słyszących prowadzona w polskim języku migowym przez M. Justyckiego i tłumaczona na polski język foniczny. Warsztaty dla osób słyszących i niesłyszących. Prowadzenie: K. Hołda.

7. *Nie jestem już psem*

– oprowadzanie kuratorskie po wystawie,

– *Psie kłaki* – performans muzyczny formacji Marcelo Zammenhoffa oraz spotkanie z artystą. Prowadzenie K. Kościelny, 20.06.2017,

– *Mellin / Wińczyk. Performans*, 8.07,

– *Poza granicami ciemności*. Warsztaty Teatru Chorea. Warsztaty ruchowo-teatralne przeznaczone dla niewidomych i niesłyszących, 11.07,

– *Outsiderzy sztuk wizualnych*. Wykład M. Szafer, 25.07,

– oprowadzanie kuratorskie po wystawie: 5.08,

– *Entuzjaści. Kino outsiderów*. Wykład Ł. Rondundy, 22.08,

– oprowadzanie audiodeskryptywne, 5.09,

– finisaż wystawy 10.09, Teatr Korybant. Spektakl *Grabarz królów* na podstawie monodramu J. Łukasza *Grabarz królów* oraz tekstów realizatorów w reżyserii J. Stolarskiego.

8. *Między Montmartre'em a Montparnasse'em:*

- oprowadzania kuratorskie: K. Jarmuł-Niemczyk 13.07, 10.08,
- wykład Artura Winiarskiego *Jean Lambert-Rucki – rzeźba awangardowa a przedmiot kultu*, 29.09,
- *Od dziennika do obrazu. Józef Czapski*. Spotkanie z Januszem Nowakiem. Wydarzenie w ramach Festiwalu Józefa Czapskiego, 11.10.

9. *Kroniki przedmieść. Malarstwo Pawła Wróbla*

- *sentymentalny obraz Śląska w malarstwie Pawła Wróbla*. Wykład dr. J. Kurka, 19.09.

10. *Zaczęło się od ziarna... Historia roślin uprawnych*

- oprowadzania kuratorskie: A. Sady 18.09, 22.10, 28.10, 4.11, 9.11, 9.12, 13.12,
- oprowadzanie kuratorskie: D. Kofel 5.10,
- *Wystawa czasowa źródłem pomysłów edukacyjnych*. Warsztaty organizowane przez Regionalny Instytut Kultury dla nauczycieli i animatorów. Warsztatom towarzyszyło oprowadzanie kuratorskie.

11. *Wszystko osiąga się przez nadzieję. Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku*

- Projekt *Pokłosie reformacji – konflikty religijne i ich oblicze we współczesnej kulturze* – cykl spotkań z ekspertami z zakresu teatru, sztuki, literatury, z artystami oraz krytykami teatralnymi i badaczami kultury. Prowadzenie: dr hab. B. Popczyk-Szczęśna, Instytut Nauk o Kulturze i Studiów,
- kameralny koncert zespołu Arte dei Suonatori. W repertuarze m.in. utwory pochodzące ze Śląska Johanna Schoberta,
- Projekt *Pokłosie reformacji – konflikty religijne i ich oblicze we współczesnej kulturze* – Dyskurs sceniczny jako debata o współczesności,
- wykład: *Reformacja i kontrreformacja na Śląsku Cieszyńskim (XVI-XVII w.)*. Prowadzenie: M. Gabryś.

12. *Zwrotnica. Początki awangardy na Górnym Śląsku*

- Spacer Szlakiem katowickiej neoawangardy. Prowadzenie: dr hab. I. Kozina,
- oprowadzania kuratorskie po wystawie.

Wydarzenia jednorazowe

1. Beata Grochowska: spotkanie autorskie z dziećmi w Miejskim Przedszkolu nr 93 w Katowicach-Piotrowicach, 8.03, bajki o Jaroszku, zaproszenie do muzeum.
2. *Dzień Wolnej Sztuki*, 22.04:
  - oprowadzanie migowe osób głuchych i słabosłyszących po wystawie *Nie jestem już psem*. Prowadzenie M. Justycki,
  - spotkanie dyskusyjne. Prowadzenie: B. Grochowska,
  - *Stanisław Garbaczuk. Wybór prac malarskich*,
  - *Ryszard Szozda. Bez tytułu*,
  - *Tomasz Machciński. Wybór fotografii z lat 2008–2017*,
  - *Justyna Matysiak. Wybór rysunków z lat 2015–2017*,
  - *Karol Su/Ka. Zjednoczenie 1, Wizyta*.
3. Agata Zubel: Instalacja muzyczna *Mother Lode I–III*, 13–16.05.
4. Dzień Matki w Muzeum Śląskim – oprowadzanie tematyczne *Macierzyństwo*, 26.05. Prowadzenie: B. Grochowska.
5. *Matka Ziemia*. Wydarzenie w ramach obchodów *Roku Reformacji*, 3.06.
6. *Rodzina w podróży*. Spotkanie z rodziną podróżującą, autorami bloga *8 stóp*, 24.06.
7. Spotkanie promujące wydawnictwo elektroniczne *Szychta kreatywna*, podsumowujące dwuletni projekt *Szychta kreatywna. Społeczne aspekty rewitalizacji*, które Muzeum Śląskie realizowało we współpracy z Norweskim Instytutem Badań Dziedzictwa Kulturowego. Wydarzeniu towarzyszyła dyskusja podsumowująca dotychczasowe działania, 14.09.
8. *43 przypadki szczęścia*. Spektakl *Living Space Theatre*. Spektakl to przykład sztuki typu *site-specific*, co oznacza, że został przygotowany i wyreżyserowany z myślą o przestrzeniach Muzeum Śląskiego, 16.09.
9. Weekend seniora z kulturą w ramach programu *60+ kultura*.
W dniach 23–24.09 seniorzy mogli korzystać z oferty Muzeum Śląskiego za symboliczną złotówkę.

10. Warsztaty i oprowadzanie w ramach rajdu Fundacji Kultura bez Barrier. Warsztatom towarzyszyła dyskusja poświęcona ofercie dla osób z niepełnosprawnościami.
11. W ramach projektu *Pokłosie Reformacji – konflikty religijne i ich oblicze we współczesnej kulturze*:
  - panel dyskusyjny pt. *Z historii w tle* – prowadzenie dr hab. B. Popczyk-Szczęśna, 27.10,
  - panel dyskusyjny pt. *Dyskurs sceniczny jako debata o współczesności* – prowadzenie dr J. Mikołajczyk, 21.11.
12. Orowadzanie kuratorskie po wystawie *Zwrotnica. Początki neoawangardy na Górnym Śląsku* oraz spacer *Szlakiem katowickiej neoawangardy* – A. Kołodziej-Adamczuk, 25.11 oraz 6.12.
13. Wykład poświęcony współczesnej scenografii polskiej dla studentów katowickiej ASP – S. Ryś.
14. *Św. Barbara w sztuce i legendzie*
  - dwa oprowadzania tematyczne: przedpołudniowe dla seniorów, popołudniowe dla dorosłych, 5.12, prowadzenie: B. Grochowska.
15. Wydarzenie towarzyszące interwencji *Miasto jest nasze*.
 Debata *Miasto jest nasze* poświęcona roli, miejscu i aktualnemu statusowi sztuki ulicznej. Uczestnicy: Raszpan, Cezary Hunkiewicz – krytyk sztuki ulicznej, kurator, autor, współtwórca Brain Damage Gallery, oraz Szymon Kobylarz – artysta i kurator wystawy hip-hopowej przygotowywanej w Muzeum Śląskim.
 Moderator – B. Świątkowska.

Wydarzenia specjalne

I. Oddanie do użytku kolejnego zrewitalizowanego budynku dawnej kopalni Katowice – stolarni – z salą przeznaczoną na kameralne spotkania, warsztaty, koncerty i spektakle oraz przestrzenią edukacyjną *Na tropie Tomka*, 13.05.2017

Wydarzenia towarzyszące:

1. Zwiedzanie teatralizowane przestrzeni edukacyjnej *Na tropie Tomka* oraz minispektakle grupy teatralnej *Lufcik na korbkę* – 22 spektakle.
2. Spotkanie z Bożeną Szklarską-Nowak, córką Alfreda Szklarskiego.
3. *Przygody z czytaniem* – trzy odsłony.
 Czytanie wybranych fragmentów książek Alfreda Szklarskiego przez aktorów Teatru Śląskiego.
4. *Rodzinne podróże*. Spotkanie z blogerami promującymi rodzinne podróżowanie: *Podróżująca rodzina i 3 dzieciaki 2 plecaki*.
5. *Muzyczne podróże śladami Tomka*. Widowisko zespołu Gadająca Tykwa.
6. *Gadająca Tykwa* – koncert muzyki etnicznej.

II. Noc Muzeów w Muzeum Śląskim. Noc Odkrywców, 13.05.2017

17 521 uczestników

Dodatkowe atrakcje:

Muzeum Śląskie, ul. Dobrowolskiego 1

1. *Szkiełko i oko* – zwiedzanie Pracowni Konserwacji z prezentacją mikroskopu 3D HIROX.
2. Orowadzanie po wystawie fotografii Vladimíra Birgusa. Prowadzenie: A. Grzelewska.
3. *Sztuka na żywo* w Noc Muzeów. Spotkanie z prof. S. Brzoską.
4. Pokazy pracy skanera 3D.
5. Kiermasz wydawnictw Muzeum Śląskiego w promocyjnych cenach.

Centrum Scenografii Polskiej

1. Przywołanie spektaklu *Otello* zrealizowanego w 2006 roku w legnickim Teatrze im. H. Modrzejewskiej. Przestrzeń ekspozycji ożywiona przez aktorów-animatorów.

Warsztat mechaniczny i kuźnia

1. Orowadzanie kuratorskie po warsztacie i kuźni. Opowieść o zgromadzonych w zbiorach muzeum zabytkach techniki. Prowadzenie: P. Sworzeń.
2. Maszynownia szybu Bartosz. Gawędy o historii kopalni. Prowadzenie: J. Zajęc.

al. W. Korfantego 3

1. Pokaz tradycyjnego rękodzieła huculskiego – biżuterii koralikowej. Prezentacja w wykonaniu Eweliny Matusiak-Wyderki z Bieszczad.
2. *Huculszczyzna – tradycja i współczesność*. Wykład Alicji Woźniak towarzyszący prezentacji kolekcji huculskiej.
3. Projekcje filmu dokumentalnego *Ja, Hucuł – opowieść z Karpat Wschodnich*, reż. Danuta Buchczyk i Jerzy Kołodziejczyk.
4. Sentymentalne odwiedziny starej pracowni konserwacji.
5. Quiz archeologiczny.

III. Święto Szlaku Zabytków Techniki Industriada 2017, 10.06.2017.

ok. 2530 uczestników

Program:

1. *Maszyna – Detal* – warsztaty fotograficzne.
  2. *Na okrętkę i nakrętkę* – plenerowe warsztaty plastyczne dla dzieci.
  3. *Multimedialnie i na żywo. Historie opowiedziane* – prezentacja filmu dokumentalnego, zapisu rozmów z byłymi pracownikami KWK Katowice nagranych w ramach projektu historii mówionej kopalni Katowice.
  4. *Multimedialnie i na żywo. Historie opowiedziane* – spotkanie z byłymi pracownikami kopalni Katowice.
  5. *Byzuch u Ferdynanda* – zwiedzanie z przewodnikiem terenu dawnej kopalni Katowice.
  6. Orkiestra Dęta Katowice Kleofas – koncert.
  7. *O akwaforcie, śląskiej tożsamości i pracowni metalu* – warsztaty graficzne, spotkanie z prof. J. Szmatlochem.
  8. *Parada Machina* – spektakl plenerowy teatru Gry i Ludzie.
  9. *Music4Buildings. Vol.11. Muzeum Śląskie* – koncert i widowisko multimedialne zespołu Karbido.
  10. Oglądanie panoramy miasta z wieży widokowej i zwiedzanie zabudowań dawnej kopalni Katowice.
- Industriadę uzupełniało zwiedzanie wystaw stałych Muzeum w cenie ulgowej.

IV. Europejskie Dni Dziedzictwa 2017 pod hasłem *Krajobraz dziedzictwa – dziedzictwo krajobrazu*.

Ogółem liczba zwiedzających w trakcie EDD – 1735

9 września

1. *Wieża i widok* – podziwianie panoramy Katowic z wieży wyciągowej szybu Warszawa II dawnej kopalni Katowice z przewodnikiem. Prowadzenie: B. Grochowska.
2. *Do czego służą rośliny?* Warsztaty z cyklu *Muzeum dla malucha*. Warsztaty rodzinne dla dzieci w wieku 4–6 lat z opiekunami. Prowadzenie: M. Iwanowska.
3. Oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Zaczęło się od ziarna... Historia roślin uprawnych*. Prowadzenie: A. Sady.
4. Wykład: *Znani i zapomniani / Wielbiciele krajobrazu: Jan Stanisławski i Ferdynand Ruszczyk*. Prowadzenie: A. Stronciwilk.

10 września

1. Oprowadzania kuratorskie po wystawie *Zaczęło się od ziarna... Historia roślin uprawnych*. Prowadzenie: A. Sady.
2. *Na zielonym szlaku*. Spacer i warsztaty dla rodzin z dziećmi w wieku 7–12 lat. Prowadzenie: Ł. Fuglewicz.

V. Festiwal Kultury bez Barrier (29.09–15.10.2017) pod hasłem *Nie bój się chcieć*. Ideą przedsięwzięcia jest zniesienie wszelkich przeszkód uniemożliwiających wielu osobom swobodny dostęp do wydarzeń, miejsc i tekstów kultury.

– 29.09 – Międzynarodowy Dzień Głuchych i Języka Migowego obchodzony w ramach Tygodnia Kultury bez Barrier,

- *Kopalnia sztuki. Muzeum wczoraj i dziś* – oprowadzanie dla rodzin z dziećmi w polskim języku migowym,
- Pokonkursowa prezentacja prac laureatów etapu wojewódzkiego XV edycji Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego *Sztuka osób niepełnosprawnych* organizowanego przez PFRON,
- *Byzuch u Ferdynanda* – oprowadzanie dla dorosłych w polskim języku migowym.

VI. Festiwal Nowej Scenografii

- Nagrody Scenograficzne im. Jerzego Moskala,
- Wystawa konkursowa *Wymiary scenografii 2017*, 22–29.09.

Współpraca z Forum Edukatorów Muzealnych

- Muzeum Śląskie było reprezentowane podczas wizyty studyjnej w estońskich muzeach – przedsięwzięcie zorganizowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Forum Edukatorów Muzealnych,
- Zwiedzanie i oprowadzanie po wystawach w Muzeum Śląskim w polskim języku migowym z okazji Międzynarodowego Dnia Głuchych i Języka Migowego (29.09),
- Prelekcja i warsztaty fotograficzne pt. *Lustrzane odbicie* dla osób niesłyszących i słyszących prowadzone w polskim języku migowym przez M. Justyckiego i tłumaczone na polski język foniczny, warsztaty prowadziła głucha fotografka Kinga Hołda, 12.09 – frekwencja 25 osób.

VI. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych i grup wykluczonych

W Muzeum Śląskim funkcjonują ułatwienia dla osób niepełnosprawnych i o ograniczonej sprawności ruchowej w przestrzeniach przy ul. T. Dobrowolskiego 1.

Pracownicy Działu Edukacji prowadzili regularnie warsztaty, lekcje i oprowadzania dostosowane do specyficznych potrzeb edukacyjnych i możliwości dzieci i młodzieży oraz dorosłych z różnego typu niepełnosprawnościami.

Ze względu na różnorodność potrzeb odbiorców oferta muzealna Muzeum Śląskiego jest stale dostosowywana do potrzeb osób z alternatywną motoryką i sensoryką oraz osób ze spektrum autyzmu.

Od wielu lat prowadzone są działania edukacyjne przeznaczone dla grup o specjalnych potrzebach oraz projekty integracyjne.

Dodatkowo w ramach współpracy ze środowiskiem osób niepełnosprawnych i grup wykluczonych podjęto następujące działania:

- udział w jury IX edycji Regionalnego Konkursu Plastycznego dla Warsztatów Terapii Zajęciowej z województwa śląskiego *Magia kolorów 2017* organizowanego przez WTZ Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną koło w Jaworznie – S. Wilk, przewodnicząca jury, 7.09,
- udział w jury XV edycji konkursu *Sztuka osób niepełnosprawnych* organizowanego przez Śląski oddział PFRON – S. Wilk – przewodnicząca jury, 19.09,
- otwarcie wystawy pokonkursowej *Magia kolorów 2017* organizowanej przez WTZ Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną koło w Jaworznie – S. Wilk – kurator wystawy w ramach współpracy i patronatu artystycznego MŚ, 20.09.

Udogodnienia

- Osoby z niepełnosprawnością ruchową mogą swobodnie przemieszczać się po terenie Muzeum z uwagi na brak barier architektonicznych. Komunikację wewnątrz budynku ułatwiają windy, rampy i ruchome schody, ponadto w korytarzach i salach ekspozycyjnych umieszczone są siedziska.
- Osoby z dysfunkcjami wzroku mogą skorzystać z oprowadzania audiodeskryptywnego lub oferty warsztatów edukacyjnych na wystawach stałych oraz wybranych wystawach czasowych.
- Ścieżka zwiedzania *Sztuka przez dotyk* obejmuje tyflografiki umieszczone w *Galerii sztuki polskiej 1800–1945*, *Galerii sztuki polskiej po 1945 roku* i stale jest poszerzana o nowe elementy, w tym audiodeskrypcję i obiekty przestrzenne.
- Reliefy przedstawiające zabytki znajdują się również na ekspozycji *Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów*.
- W kasach istnieje możliwość wypożyczenia informatora z opisami w alfabecie Braille’a oraz katalogów z wypukłodrukami wybranych obiektów opatrzonych opisami w tym alfabecie.
- Program edukacyjny dotyczący Kultury Głuchych i edukacji przez sztukę jest stale rozbudowywany przy współpracy z artystami niesłyszącymi.
- Na wybranych wystawach czasowych proponujemy oprowadzania oraz warsztaty w polskim języku migowym. Wprowadzone udogodnienia umożliwiają samodzielne zwiedzanie, a wybrane warsztaty i lekcje muzealne dostosowane są do potrzeb określonych grup.
- 3 filmy w polskim języku migowym.
- Udostępniono ścieżki z audiodeskrypcją na stronie internetowej i platformach związanych z Fundacją bez Barrier.
- Przygotowano mapy komunikacji wizualnej dla szlaku dostępności.

Warsztaty i spotkania

1. Warsztaty i oprowadzanie w ramach rajdu Fundacji Kultura bez Barrier. Warsztatom towarzyszyła dyskusja podsumowująca poświęcona ofercie dla osób z niepełnosprawnościami.
2. *Czego nie widać?* Warsztaty z audiodeskrypcją na wystawie fotografii Vladimíra Birgusa dostosowane do potrzeb osób z dysfunkcjami wzroku. Prowadzenie: D. Stanosz.

3. Warsztaty fotograficzne na wystawie *Vladimír Birgus. Fotografia*. Prowadzenie: K. Hołda.
4. Prelekcja na wystawie Daniego Karavana *Reflection / Odbicie* i warsztaty fotograficzne *Lustrzane odbicie*, 12.09.
Prelekcja dla osób niesłyszących i słyszących prowadzona w polskim języku migowym przez M. Justyckiego i tłumaczona na polski język foniczny. Warsztaty dla osób słyszących i niesłyszących. Prowadzenie: K. Hołda.
5. *Nie jestem już psem* – oprowadzanie audiodeskryptywne po wystawie, 5.09.
6. *Poza granicami ciemności*. Warsztaty Teatru Chorea. Warsztaty ruchowo-teatralne przeznaczone dla niewidomych i niesłyszących, 11.07.
7. *Świat ciszy. Sztuka Artystów Głuchych*, 10.10, 7.11, 12.12 – wykłady prowadzone w języku migowym, prowadzenie: M. Justycki / wprowadzenie tłumaczenia na polski język migowy wybranych wykładów i spotkań.
8. Warsztaty w ramach projektu *Encyklopedia Sztuki w polskim języku migowym*, prowadzenie: M. Justycki, tłumaczenie: I. Piecha.

Muzeum Śląskie realizuje projekty edukacyjne przy współpracy z innymi podmiotami. W 2017 roku przy współpracy z Fundacją Kultury bez Barrier oraz Grupą Artystów Głuchych zostały zrealizowane 2 projekty adresowane do osób z niepełnosprawnością słuchu i wzroku:

1. *Encyklopedia Sztuki w polskim języku migowym* – w ramach projektu przeprowadzone zostały warsztaty dla dzieci i młodzieży w polskim języku migowym, nagrania filmów w PJM oraz nowe hasła dotyczące sztuki w PJM.
2. *Czytanie obrazów* – w ramach projektu powstał portal oraz aplikacja umożliwiająca upowszechnianie dostępnych materiałów informacyjnych oraz edukacyjnych z audiodeskrypcją, uproszczonym tekstem oraz w polskim języku migowym.

Warsztaty, spotkania i wydarzenia, które zostały zrealizowane w 2017 roku ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami:

1. Warsztaty i oprowadzanie w ramach rajdu *Fundacji Kultura bez Barrier*. Warsztatom towarzyszyła dyskusja poświęcona ofercie dla osób z niepełnosprawnościami.
2. *Czego nie widać?* Warsztaty z audiodeskrypcją na wystawie fotografii Vladimíra Birgusa dostosowane do potrzeb osób z dysfunkcjami wzroku. Prowadzenie: D. Stanosz.
3. Warsztaty fotograficzne na wystawie *Vladimír Birgus. Fotografia*. Prowadzenie: K. Hołda.
4. Prelekcja na wystawie Daniego Karavana *Reflection / Odbicie / גלגליפסוף* i warsztaty fotograficzne *Lustrzane odbicie*, 12.09. Prelekcja dla osób niesłyszących i słyszących prowadzona w polskim języku migowym przez M. Justyckiego i tłumaczona na polski język foniczny. Warsztaty dla osób słyszących i niesłyszących. Prowadzenie: K. Hołda.
5. *Nie jestem już psem* – oprowadzanie audiodeskryptywne po wystawie, 5.09.
6. *Poza granicami ciemności*. Warsztaty Teatru Chorea. Warsztaty ruchowo-teatralne przeznaczone dla niewidomych i niesłyszących, 11.07.
7. *Kopalnia sztuki. Muzeum wczoraj i dziś* – oprowadzanie dla rodzin z dziećmi w polskim języku migowym.
8. Pokonkursowa prezentacja prac laureatów etapu wojewódzkiego XV edycji Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego *Sztuka osób niepełnosprawnych* organizowanego przez PFRON, koordynacja D. Stanosz, wybór prac – S. Wilk.
9. *Byzuch u Ferdynanda* – oprowadzanie dla dorosłych w polskim języku migowym.
10. Wykłady w polskim języku migowym w ramach cyklu: *Świat ciszy. Sztuka artystów Głuchych* dostępne dla osób słyszących, jak i niesłyszących.
11. *Festiwal Kultury bez Barrier w Muzeum Śląskim*, 29.09–15.10.2017. Festiwal odbywał się pod hasłem *Nie bój się chcieć*. Muzeum zorganizowało zwiedzanie i oprowadzanie po wystawach w Muzeum Śląskim w polskim języku migowym z okazji Międzynarodowego Dnia Głuchych i Języka Migowego, 29.09.

Zajęcia dla szkół specjalnych i grup integracyjnych

W ramach swojej działalności Muzeum Śląskie w Katowicach w roku 2017 kontynuuje program edukacyjny skierowany do dzieci i młodzieży z ograniczonym dostępem do kultury – uczniów szkół specjalnych i dzieci ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym (światlice środowiskowe). Program obejmuje:

- zajęcia dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim i umiarkowanym oraz dla młodzieży autystycznej w ramach stałej współpracy z Zespołem Szkół Specjalnych nr 8 w Katowicach,
- zajęcia dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym w ramach współpracy ze szkołami specjalnymi z terenu Katowic i okolicznych miast aglomeracji śląskiej,
- popołudniowe zajęcia dla dzieci ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym (światlice środowiskowe i opiekuńcze).

Pracownicy Muzeum Śląskiego regularnie biorą udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach dotyczących pracy na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

1. Szkolenie wewnętrzne dla pracowników Działu Edukacji i Działu Obsługi Publiczności dotyczące audiodeskrypcji.
2. Szkolenie dla pracowników Działu Edukacji i Działu Obsługi Publiczności. Kurs: polski język migowy, 6.09.2017– 6.10.2017.
3. Międzynarodowa konferencja *Autyzm bez przemocy* organizowana przez Fundację Prodeste.
4. Międzynarodowy Kongres Naukowo-Metodyczny *Dziecko z dysfunkcją słuchu*, 28–29.09.
5. Szkolenie pracowników Działu Obsługi Publiczności z tworzenia audiodeskrypcji w muzeum i w filmie, organizowane przez Fundację Kultury bez Barrier.
6. Szkolenie pracowników Działu Obsługi Publiczności z zakresu obsługi gości z niepełnosprawnościami organizowane przez Fundację Kultury bez Barrier.
7. Szkolenie *Włączanie w działania kulturalne osób z niepełnosprawnością intelektualną, spektrum autyzmu i zespołem Downa* organizowane przez Narodowe Centrum Kultury.
8. Udział w Konferencji *Reha for the Blind in Poland*.

VII. Zbiory

a) muzealia

ZBIÓR MUZEALIÓW: W przeciągu roku 2017 roku zbiór muzealiów własnych Muzeum Śl. Powiększył się o **2225** obiektów, w tym: 974 zakupy i 1251 darów.

Wszystkie objekty zakupiono ze środków własnych Muzeum.

Ogółem liczba muzealiów Muzeum Śląskiego na 31.12.2017 wynosi **125 891** obiektów.

Poza tym przyjęto do depozytu 1467 obiektów.

b) Zbiory archiwalne i biblioteczne

Biblioteka: w okresie sprawozdawczym 1.01–31.12.2017 roku zakupiono 1695 volumenów druków zwartych oraz ciągłych (analogicznie w 2016 roku – 960 volumenów). Księgozbiór biblioteczny gromadzony jest zgodnie z profilem działalności Muzeum Śląskiego.

Inwentaryzacja, wypożyczenia

Wypożyczenia DO: wydano: **741** muzealiów własnych, w tym: do celów ekspozycyjnych **598** i do konserwacji **143**.

Na ekspozycjach stałych Muzeum prezentowano w 2017 roku 1792 objekty własne.

Wypożyczenia OD: z zewnątrz do Muzeum Śląskiego przyjęto: **2758** objekty do ekspozycji.

Dokumentacja zbiorów: naukowa/ewidencyjna i wizualna (z podaniem: liczby muzealiów nieposiadających dokumentacji wizualnej, liczby obiektów niewpisanych do inwentarza muzealiów); digitalizacja

Oddział	Dokumentacja naukowa/ewidencyjna		Dokumentacja wizualna		Liczba obiektów nieposiadających dokumentacji wizualnej	Liczba obiektów niewpisanych do inwentarza
	Liczba kart ewidencyjnych ogółem	% całości zbiorów	Liczba obiektów w ewidencji ogółem	% całości zbiorów		
Razem	93 270	74%	83 162	66%	42 729	49

Konserwacja

Oddział	IV kwartały 2017 (aktualny okres sprawozdawczy)		
	Konserwacje		
Dział Konserwacji	pełne	częściowe	zabezpieczające
Pracownie zewnętrzne	11		
Razem	102	178	5386

VIII. Współpraca z zagranicą

1. Wizyta studyjna w Batumi 7–15.03.2017.

Wyjazd do Muzeum Archeologicznego w Batumi (Gruzja) w celu omówienia współpracy w ramach projektu o roboczej nazwie *Skarby Kolchidy*. Projekt przewiduje wspólne zorganizowanie wystawy ze zbiorów Muzeum Archeologicznego w Batumi. Wstępnie omówiono zasady współpracy oraz rozpoczęto prace nad wyborem zabytków na wystawę (zestaw zabytków, z których zostaną wybrane zabytki na wystawę). W ramach wyjazdu dodatkowo udział w spotkaniu w Wydziale Kultury Ministerstwa Szkolnictwa, Kultury i Sportu Republiki Adżarskiej, wywiad dla TV Adżarskiej i dla radia na temat projektu pokazania w Muzeum Śląskim w Katowicach wystawy ze zbiorów Muzeum Archeologicznego w Batumi – M. Kurgan-Przybylska.

2. Łotwa / Ryga – udział w projekcie *We Are Museums* (cykl konferencji i warsztatów), nawiązanie kontaktów, wymiana myśli i doświadczeń w zakresie wystawiennictwa, promocji i edukacji – U. Mikoś, A. Stronciwilk, M. Cekiera, J. Szeligowska-Farquhar, M. Kurgan-Przybylska.

3. Dania / Randers – udział w konferencji European Outsider Art Association – *Outsider photography*, 17–19.06.2017, GAIA MUSEM, ponadto udział w warsztatach, nawiązanie kontaktów, wymiana myśli i doświadczeń w zakresie tematów związanych z nurtem twórczości outsider art – S. Wilk.

4. Chorwacja / Zagrzeb – European Museum of the Year Award – udział w uroczystości wręczenia nagrody EMYA. Muzeum Śląskie jako jedyne z Polski zdobyło wyróżnienie w prestiżowym konkursie na Europejskie Muzeum Roku 2017. Uwagę jury, jak czytamy w laudacji, zwróciło „zaangażowanie Muzeum w prezentowanie i interpretowanie skomplikowanej historii regionu, odzwierciedlającej sukcesy i straty oraz marzenia i dramaty wielu pokoleń Ślązaków”. Do nagrody EMYA 2017 nominowano 46 muzeów z 24 państw członków Rady Europy, w tym aż cztery placówki z Polski. Oprócz Muzeum Śląskiego były to: Muzeum Emigracji w Gdyni, Muzeum Łazienki Królewskie oraz Muzeum Toruńskiego Piernika Oddział Muzeum Okręgowego w Toruniu. Otrzymanie samej nominacji w środowisku muzealniczym uznawane jest za znaczące osiągnięcie.

5. Konferencja *European Association of Archaeologists: Building Bridges*, Maastricht, Holandia, 31.08–2.09.2017 – referat: *Climate change or a new “god”? The results of archaeobotanical analyses from the Early Bronze Age sites in Poland* wygłosiła D. Kofel.

6. Biblioteka Muzeum Śląskiego współpracuje w ramach wymiany wydawnictw własnych z 40 instytucjami zagranicznymi.

Wizyty oficjalne, studyjne realizowane w Muzeum Śląskim w Katowicach

Wizyty delegacji zagranicznych:

1. Wizyta delegacji żołnierzy Armii Czeskiej – program wizyty obejmował zwiedzanie Muzeum Śląskiego oraz spotkanie, podczas którego zaprezentowano materiał dotyczący regionu Górnego Śląska – 7.06.2017.

2. Wizyta delegacji Słowackiego Muzeum Narodowego. Muzeum Śląskie odwiedzili: dyrektor Muzeum Spiskiego dr Maria Novotná, historyk sztuki dr Alena Piatrová z Muzeum Historycznego w Bratysławie i historyk sztuki Muzeum Spiskiego w Lewoczy dr Daša Uharčeková-Pavúková – 10.02.2017.

IX. Działalność promocyjna

Informacje o Muzeum Śląskim w mediach:

Artykuły i wzmianki w prasie: 722

Programy radiowe: 192

Programy telewizyjne: 78

Newslettery: 46

Informacje prasowe: 79

Reklamy: 39

Najważniejsze wydarzenia promocyjne:

31.01.2017 – konferencja prasowa związana z planami Muzeum na 2017 rok,

21.03.2017 – konferencja prasowa związana z planami Muzeum na 2017 rok zorganizowana w Zamku Ujazdowskim w Warszawie,

23.03.2017 – otwarcie dla mediów wystawy V. Birgusa,

30.03.2017 – otwarcie dla mediów wystawy *Nie jestem już psem*,

5.05.2017 – spotkanie wokół kwartalnika „Herito” w czytelnicy,

19.05.2017 – otwarcie dla mediów wystawy *Na tropie Tomka* oraz budynku zabytkowej stolarni,

20.06.2017 – briefing prasowy dot. akcji *Kolej na Muzeum*,

22.06.2017 – spotkanie z Barbarą Szmatloch – premiera książki: *Wihajster do godki. Lekcje śląskiego*,

7.09.2017 – otwarcie dla mediów wystawy *Zaczęło się od ziarna* i zakończenie II etapu rewitalizacji,

19.10.2017 – otwarcie dla mediów wystawy *Wszystko osiąga się przez nadzieję. Kulturowe dziedzictwo Reformacji na Śląsku*,

2.11.2017 – otwarcie dla mediów wystawy *Zwrotnica. Początki neoawangardy na Górnym Śląsku*,

9.11.2017 – otwarcie dla mediów wystawy „[(.,:;!-...)]” Mirosława Bałki,

23-31.12.2017 – kampania reklamowo-promocyjna spotu wizerunkowego *Nasze Muzeum* w stacjach ogólnopolskich TVP, Polsat, TVN.

Wejścia na stronę www: 357 070

X. Frekwencja

Biblioteka Muzeum Śląskiego:

Liczba odwiedzin w czytelni: 926 (w tym 450 osób, które w ramach działań innych działów MŚK skorzystały z przestrzeni czytelni, nie są to więc czytelnicy).

Liczba wypożyczeń: 3022

Oddział	Frekwencja					Załącznik nr 1 sprzedaż biletów I–XII.2017			
	Ogółem	W grupach polskojęzycznych	W grupach obcojęzycznych	Wystawy stałe	Wystawy czasowe	–	–	–	–
Muzeum Śl. (Korf+Dobr+ W+ST+CSP)	211 452	201511	9728	Nie prowadzimy ewidencji	Nie prowadzimy ewidencji	–	–	–	–
Teren zewnętrzny	270 136								
Razem	481 588								

XI. Sprawozdanie z zadań obejmujących działania inwestycyjne, w tym budowę nowej siedziby Muzeum Śląskiego w Katowicach

1. Zakończono i rozliczono realizację projektu rewitalizacji budynku dawnej łaźni głównej i stolarni w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009–2014, w zakresie którego zrealizowano następujące działania:

- zakończono prace budowlane przy rewitalizacji budynków stolarni, łaźni głównej i budowie parkingu naziemnego.
- zakończono prace przy zabezpieczeniu skarpy w sąsiedztwie parkingu,
- wykonano przekładkę ciepłociągu będącego w kolizji z elementami infrastruktury technicznej i zagospodarowania terenu,
- wykonano zagospodarowanie skarpy przy budynku stolarni,
- zrealizowano oznakowanie budynków i terenu zewnętrznego w ramach systemu informacji wizualnej,
- wykonano zasilanie energetyczne budynku łaźni oraz niezbędne sieci teletechniczne,
- zakończono dostawy i montaż systemu oświetlenia ekspozycyjnego w budynku łaźni oraz systemów nagłośnienia i oświetlenia ekspozycyjnego dla budynków łaźni i stolarni,
- zakończono nadzory inwestorskie i autorskie związane z robotami budowlanymi,
- zakończono digitalizację wybranych zbiorów muzealnych i udostępniono zbiory na stronie internetowej,
- zakończono prace przy realizacji i otwarto dla zwiedzających wystawę czasową w budynku łaźni,
- opracowano projekt wykonawczy wystawy stałej w budynku stolarni, na podstawie którego zrealizowano wystawę (wystawę udostępniono dla zwiedzających),
- kontynuowano współpracę z Partnerem Projektu – Norweskim Instytutem Badań Dziedzictwa Kulturowego (NIKU), w ramach której odbyły się wizyty studyjne NIKU w Polsce związane z prowadzonym wspólnym projektem *Szycha kreatywna – społeczne aspekty rewitalizacji*. Partner uczestniczył również w uroczystości zakończenia projektu i otwarcia budynku łaźni,
- zakończono postępowania przetargowe na dostawę sprzętu i wyposażenia rewitalizowanych budynków łaźni i stolarni, dokonano dostawy wyposażenia i montaż w zrewitalizowanych budynkach,
- w ramach projektu *Szycha kreatywna w Muzeum Śląskim. Społeczne aspekty rewitalizacji*, realizowanego ze środków Funduszu Współpracy Dwustronnej część „b”, zorganizowano forum rewitalizacji – konferencję podsumowującą projekt oraz spotkanie połączone z prezentacją wydawnictwa podsumowującego projekt,

2. Pozostałe zadania inwestycyjne:

- prowadzono uzgodnienia z Miastem Katowice oraz Województwem Śląskim w zakresie współpracy w wykonaniu remontu elewacji południowej budynku muzeum przy al. Korfantego,
- zakończono opracowanie projektu budowlanego przebudowy i rozbudowy zabytkowych budynków warsztatu mechanicznego i kuźni, uzyskano pozwolenie na budowę,
- prowadzono prace związane z opracowaniem studium wykonalności i wniosku aplikacyjnego, analizy finansowej, analiz rynku, załączników itp. dla projektu rewitalizacji budynków warsztatu mechanicznego i kuźni oraz złożono wnioski o dofinansowanie w ramach naboru do Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020. Projekt uzyskał pozytywną ocenę formalną, natomiast w wyniku oceny merytorycznej znalazł się na liście rezerwowej projektów do dofinansowania. W odpowiedzi na złożony protest dotyczący wyników oceny merytorycznej Instytucja Zarządzająca podtrzymała swoją decyzję,
- uzyskano zabezpieczenie wkładu własnego ze środków Województwa Śląskiego dla projektu rewitalizacji budynków warsztatu mechanicznego i kuźni,
- podpisano umowę dotacji oraz prowadzono uzgodnienia z Wydziałem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Wydziałem Kultury Urzędu Marszałkowskiego w zakresie zadania związanego z doposażeniem i modernizacją systemów wentylacji i klimatyzacji w budynku głównym Muzeum Śląskiego. Ostatecznie strony rozwiązały umowę dotacji,
- wykonano projekt tymczasowych zabezpieczeń i remontu budynku wieży ciśnień, zrealizowano prace zabezpieczające,

- zlecono wykonanie inwentaryzacji architektonicznej metodą skaningu laserowego zabytkowych budynków wieży ciśnień i łaźni Gwarek,
- przygotowano wstępne koncepcje funkcjonalne na potrzeby rozmów w sprawie pozyskania środków finansowych na remont i adaptację pokopalnianych budynków wieży ciśnień i łaźni Gwarek,
- prowadzono korespondencję z MKiDN w sprawie nieodpłatnego przekazania Muzeum Śląskiemu nieruchomości Skarbu Państwa użytkowanych przez Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A.,
- rozpoczęto prace w zakresie przygotowania dokumentacji do przetargu na opracowanie dokumentacji projektowej rewitalizacji budynków wieży ciśnień, łaźni Gwarek i maszynowni szybu Bartosz.

XII. Nagrody i wyróżnienia

1. *EMYA 2017*. Wyróżnienie w prestiżowym konkursie na Europejskie Muzeum Roku 2017 organizowanym przez Europejskie Forum Muzeów. Uwagę jury, jak czytamy w laudacji, zwróciło *zaangażowanie Muzeum w prezentowanie i interpretowanie skomplikowanej historii regionu, odzwierciedlającej sukcesy i straty oraz marzenia i dramaty wielu pokoleń Ślązaków*.
2. Konkurs Marszałka Województwa Śląskiego na *Wydarzenie Muzealne Roku 2016*. W kategorii *dokonania z zakresu inicjatyw edukacyjnych oraz popularyzacji dziedzictwa kulturowego* nagrodzono widowisko muzyczne pt. *Rasa. Pieśni antracytu* – koncert pieśni górniczych z całego świata w nowych aranżacjach, wieńczący ubiegłoroczną Industriadę.
3. *ŽIVA AWARD*. Wyróżnienie *za otwartość i dbałość o publiczność*. Živa Award przyznawana jest przez Forum Kultur Słowiańskich, pozarządową organizację działającą od 2004 roku. Celem Forum jest wspieranie wymiany informacji i wdrażanie wspólnych projektów kulturalnych, edukacyjnych i badawczych pomiędzy krajami posługującymi się językami słowiańskimi.
4. Uroczystość wręczenia medali Zasłużony Kulturze Gloria Artis, Medali za Długoletnią Służbę, Krzyży Zasługi, Odznak Honorowych Zasłużony dla Kultury Polskiej oraz Odznak Honorowych za Zasługi dla Województwa Śląskiego, Muzeum Śląskie w Katowicach – 15.09.2017 r.
5. *Złoty Słonecznik 2017*, nagroda portalu Czas Dzieci za najlepsze inicjatywy kulturalne dla dzieci na Śląsku, 14.10.2017:
  - kategoria *Język*. Statuetka Złotego Słonecznika za cykl *Bajtle godajom w muzeum*,
  - kategoria *Sztuki wizualne*. Nominacja za cykl *Muzeum dla malucha*.